Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

RES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
eeniging „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Vertegenwoordiger in N.-I.. Mr. M. J. A. Oostwoud-
enes, Pres. Landr., Tandjong Balei (Sumatra's Oostk.).

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang"

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER
RNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIE

ebetuiging aan H.M. de Koningin de Vereeniging „Oost en West".

Hoofdbestuur mocht het volgende schrijven gen:

Het Loo, 25 Juli 1927.

oende aan de bevelen van Hare Majesteit de in heb ik de eer het Hoofdbestuur der Ver- „Oost en West" Harer Majesteits dank brengen voor de aanbieding van een exem- an den eere-penning der Vereeniging, ter ring aan den dag, waarop door de Koningin et eerst tot Oost- en West-Indië werd ge- n.

Majesteit heeft dezen eere-penning gaarne rd en is zeer gevoelig voor deze huldebe- g.

De Particulier Secretaris
van H. M. de Koningin,
VAN GEEN.

dische Tentoonstelling te Arnhem
11 Juni—28 Juli 1928.

den wij de vorige week het een en ander ver de wijze, waarop door ons een begin is t met de propaganda, thans reeds werden n vele zijden aanvragen gezonden om toe- g van reclameprentbriefkaarten, en in vele n, om reclameplaten. Voor deze laatste werd ne plaatsing op een goed voor het publiek re plek toegezegd.

dit alles blijkt, dat onze plannen steun vin- velen en dat de belangstelling alom in den meer en meer ontwaakt.

tentoonstelling moet eene nationale gebeur- orden en het is daarom, dat wij ons telkens llen wenden, om ons te helpen, de buiten- belangrijkheid van deze plannen aan elk lander duidelijk te maken.

bemerken reeds, dat dit meer en meer wordt en en roepen nogmaals uwe medewerking in, et aanvragen van briefkaarten of platen en zenden en plaatsen daarvan, om de interesse geheele land voor de Indische tentoonstel- ande te houden.

cheidene groote zaken deden reeds de toe- g om bij hunne correspondentie steeds één kaarten te voegen.

alleen hier te lande, maar ook in Indië, in a, Zuid-Afrika en de ons land omringende hebben wij onze platen en briefkaarten ver-

met succes, want reeds nu werd ons vanuit itenland door velen medewerking voor het ken tot bezoek aan de Tentoonstelling toege-

(Wordt vervolgd).

Steunt onze propaganda!

Op aanvrage aan ons bureau: Nieuwe plein 52, Arnhem, worden u gratis en franco de tentoonstellingsbriefkaarten tot het door u verlangde aantal toegezonden!

Wie zich beschikbaar wil stellen als Correspondent, geve zich aan hetzelfde adres op!

De Volkenbond in 1926 [1]).

—o—

Onder de jaren, die de geschiedenis van den Volkenbond reeds begint aaneen te rijen, neemt 1926 zeker geen onbelangrijke plaats in. Want dit is het jaar, waarin het instituut te Genève, niet door woorden, maar door een forsche daad, is ontkomen aan het odium der eenzijdigheid, dat velen ten onrechte steeds op Genève hebben gedrukt. Immers, 1926 is het jaar van de toetreding van Duitschland, een lang verwachte gebeurtenis van beteekenis in den Volkenbond, die reeds begint zijn invloed te doen bemerken. Ongetwijfeld, deze toetreding is niet gegaan zonder moeilijkheden; de Maart-gebeurtenissen van 1926 die, tengevolge van den uiteindelijken tegenstand van Brazilië, ertoe moesten leiden om de voorgenomen toetreding, waarover ieder het eens was, uit te stellen tot de gewone September-vergadering, hebben een bitteren nasmaak nagelaten.

Zulks temeer, omdat de toetreding van Duitschland is gepaard gegaan met een reorganisatie in de samenstelling van den Raad van den Volkenbond, die — kan het verwonderen? — niet ieders instemming heeft. Tot dusverre bestond de Raad uit 5 permanente leden, waarvan één, Amerika, nog steeds geen zitting heeft genomen, en 6 niet-permanente leden, die eens per jaar aftreden en al dan niet herkozen werden. Nu lag eene moeilijkheid in het ontwerpen van een definitief reglement voor de verkiezing dezer niet-permanente leden hierin, dat art. 4 van het Volkenbondsverdrag in zoodanige bewoordingen is vervat, dat naar de meening van een deel der leden van den Volkenbond geen kiesreglement het recht heeft om eenige beperking op te leggen, ook niet door de aftredenden niet herkiesbaar te stellen.

Om daarin te voorzien werd in 1921 eene wijziging van art. 4 voorgenomen, maar tengevolge van Spanje's niet-ratificatie van deze wijziging was zij nog steeds niet in werking getreden, en kon dus ook geen nieuw kiesreglement worden aanvaard. Spanje heeft alvorens — ook tengevolge van de reorganisatie van den Raad — voorloopig buiten den Bond te treden, art. 4 geratificeerd en niets stond dus meer aan het samenstellen van een reglement als genoemd in den weg. Daartoe is men dan ook overgegaan; niet alleen is het aantal permanente leden op vijf, eventueel zes gebracht als Amerika eindelijk toetreedt, maar het aantal niet-permanente leden is op negen gebracht. Teneinde nu tegemoet te komen aan de wenschen van drie mid-

[1]) Dit zeer belangrijke stuk werd ons reeds in April jl. aangeboden, doch in verband met de beschikbare plaatsruimte, kon het — tot ons leedwezen — eerst thans worden opgenomen. Red. „K. W."

den-groote Staten, die aanspraak maakten op een permanenten zetel, d.z. Spanje, Brazilië en Polen, schiep men onder deze negen niet-permanente zetels er drie van z.g.n. semi-permanenten aard. Dat wil zeggen: van de negen niet-permamente leden zijn er zes in geen geval direct herkiesbaar, maar de drie overigen kunnen, indien de Vergadering daartoe met twee-derden der stemmen besluit, herkozen worden. Dit besluit tot herkiesbaarstelling van een niet-permanent lid houdt nog geenszins in, dat dit niet-permanente lid ook in elk geval herkozen wordt.

Men kan zich denken het geval, dat een land, in 1926 herkiesbaar verklaard, doch in 1929 eerst aan de beurt van aftreding zijnde, in dit laatstgenoemde jaar niet voldoende sympathie ondervindt om herkozen te worden. Men kan het zich ook anders denken, dat een land, in 1929 aan de beurt van aftreding zijnde, eerst dan voor herkiezing vatbaar wordt verklaard, in welk geval er natuurlijk aan herkiezing zelve niet behoeft te worden gewtijfeld. Maar normaal gerekend mag worden aangenomen dat een land, met twee-derden der uitgebrachte stemmen herkiesbaar verklaard, ook herkozen zal worden, omdat het daarvoor niet twee-derden, maar slechts juist de meerderheid noodig heeft.

Zoo is dan op 8 September 1926 Duitschland den Volkenbond binnengetreden; Stresemann aan het hoofd zijner delegatie werd met hartelijk applaus ontvangen; Briand, die zooveel voor de Fransch-Duitsche toenadering heeft gedaan, heette hem in dezen kring welkom. Onmiddellijk daarna werd Duitschland tot permanent lid van den Raad gekozen en kwam deze Raad in nieuwe samenstelling bijeen. De nieuwe samenstelling brengt mede, dat ook Nederland een plaats in den Raad inneemt; voor twee jaren, omdat in 1926, bij de eerste toepassing van het nieuwe reglement, enkele der negen Staten voor één, andere voor twee en slechts drie ook voor drie jaren konden worden gekozen. Nederland zal nu in 1928 moeten aftreden, en het is geenszins zeker, zelfs niet waarschijnlijk, dat Nederland zich, aangenomen, dat de vergadering dit zou willen uitspreken, voor herkiezing zal laten voordragen. De Volkenbond zal nu eenigszins met eene moeilijkheid zitten, want de drie semi-permanente zetels waren nevens Polen, dat er een gekregen heeft, voor Brazilië en Spanje bestemd, en deze beide laatste landen zijn, tengevolge van het feit, dat men ze geen permanenten zetel wilde geven, uitgetreden. Of beter gezegd, zij hebben hun voornemen tot uittreding kenbaar gemaakt, welk voornemen eerst twee jaren na de kennisgeving effectieve kracht verkrijgt. Voor Brazilië, dat onmiddellijk na de Maart-zitting uittrad, dus in het begin van 1928; voor Spanje, dat eerst in September 1926 uittrad, dus in het laatst van dat jaar. Er ligt nog een grooten tijd tusschen, en er kan waarlijk nog wel een en ander gebeuren, dat beider uittreding tenslotte verhindert. Want reeds blijkt, dat er in Spanje oppositie bestaat tegen de politiek, die in dit opzicht gevoerd is, en reeds blijkt uit berichten uit Brazilië, dat veel meer het persoonlijk streven van den President dan wel de consequente politiek zijner regeering tot de breuk van Brazilië met den Volkenbond heeft geleid. Wij kunnen dus voorloopig rustig afwachten en de winst, door het toetreden van Duitschland verkregen, als zuivere winst boeken!

Maar ook in ander opzicht was 1926 belangrijk voor den Volkenbond. Want met de voorbereiding van twee groote werkzaamheden werd grooten voortgang gemaakt. Met de werkzaamheden eenerzijds van de Ontwapenings- anderzijds van de Economische Conferentie. De Assemblée van 1925 gaf aanleiding tot de benoeming eener commissie ter voorbereiding van eene Ontwapeningsconferentie, in welke 21 Staten zijn vertegenwoordigd, inbegrepen de Vereenigde Staten van Amerika. Deze commissie, in haar geheel staande onder leiding van den Nederlander Jhr. Dr. J. Loudon, heeft technische sub-commissies: A. voor militaire; B. voor economische aangelegenheden ingesteld en een z.g.n. gemengde commissie benoemd, die het gezamenlijk aspect van beide vraagstukken bestudeert. De subsommissie A heeft een eind-rapport van niet minder dan 150 pagina's uitgebracht; de economische sub-commissie heeft kennis gekregen van het rapport der gemengde commissie, en is nu op weg om ook haar rapport te voleindigen.

Dat in deze omstandigheden voor de voorbereidingscommissie in haar geheel nog veel werk te doen valt, kan niet verwonderen, en in verband daarmede is het dan ook, ondanks den dringend geuiten wensch van de Assemblée 1926, niet raadzaam gebleken ook de Ontwapeningsconferentie reeds 1927 samen te roepen, gelijk met de Economische Conferentie wel het geval zal zijn. Immers, alleen de arbeid dezer conferentie moet deugdelijk zijn voorbereid; ook de geesten moeten op ontwapening zijn gericht. Ter Assemblée 1926 bleek in dit opzicht overeenstemming tusschen de Fransche en de Engelsche standpunten ietwat afwezig; Engeland pleitte voor een uitstel der conferentie, opdat deze vooral goed voorbereid zal zijn; Frankrijk wenschte haar blijkbaar spoedig teneinde eenig resultaat te bereiken, dat het, gezien den toestand zijner financiën, ook wel dringend behoeft.

In elk geval mag geconstateerd worden, dat de Volkenbond niet, gelijk in de eerste jaren van zijn bestaan de vrees was, het probleem der ontwapening loslaat, of niet als een permanent aanwezig probleem beschouwt. De weg, die thans wordt ingelegd, moge langer zijn dan die, welken men zich via het Protocol van 1924 had gedacht — hij zal ook betere waarborgen, dat hij tot het doel zal leiden. De voorgenomen conferentie, aldus is nu neergeschreven ter Assemblée 1926, zal in elk geval nevens het resultaat harer besluiten, dit groote voordeel hebben, dat zij in een internationaal contract zal neerleggen het statuut van de bewapening van alle Staten en zoodoende de mogelijkheid van een verderen bewapeningswedstrijd voor een aantal van jaren zal uitsluiten. Voorafgaande aan de groote Ontwapeningsconferentie zal, reeds in het najaar 1927, te Genève samenkomen een internationale conferentie ter bespreking van de reeds sinds ruimen tijd voorgenomen contrôle op de particuliere wapenfabricatie.

Nog daargelaten, dat de Raad het — terecht — noodig heeft geacht om zekere wijzigingen te brengen in de procedure van onderzoek naar de beperking der bewapeningen in de Centrale landen, die zich daartoe door de clausules der vredesverdragen van Versailles c.s. hebben verplicht, is ook het vraagstuk der veiligheid, dat met de beperking der bewapeningen ten allernauwste samenhangt, in meer algemeen licht bezien. Het secretariaat bereidde een methodische studie voor omtrent bestaande arbitrageverdragen en der betreffende wederzijdsche veiligheid. Maar terwijl op grond van de Raad aan de leden van den Volkenbond beval om de beginselen van Locarno in practijk te stellen en hun zijn goede diensten daarbij heeft aangeboden, onderzocht hij tevens de vergemakkelijking van de toepassing van de artt. 11 en 16 van het Pact.

In verband daarmede zijn de leden van den Volkenbond uitgenoodigd om hun aandacht te schenken aan het voordeel, dat erin gelegen zou zijn, indien zij allen formeel de verplichting op zich namen om met alle de hun ten dienste staande middelen de snelste en meest daadwerkelijke werking te verzekeren aan de organen van den Volkenbond, ingeval eene overtreding moet worden bestraft. Tevens zijn zij uitgenoodigd om de technische maatregelen in het betreffende rapport van de commissie voor Organisatie voor Doorvoer en Verkeer aanbevolen te bestudeeren en zoodoende te komen tot verbetering van de dienst-regelingen, speciale treinen, wijzen eene verbinding tusschen verschillende wijzen van transport. Maar bovendien hebben drie leden van het betreffende comité uit den Raad zich belast met het bestudeeren van de practische maatregelen, die een preventieve actie van den Raad als bedoeld in art. 11 van het Pact mogelijk maken. Tenslotte is er de beraadslaging van het financieel comité over het voorstel, van Finland uitgegaan om een plan op te stellen voor wederzijdschen financieelen steun jegens den Staat, die slachtoffer van een aanval is. Men ziet dus, dat de Volkenbond door voorbereidende maatregelen het terrein begint te betreden, dat voor zijn levensbestaan van de grootste beteekenis is en dat bovendien bij goede bewerking tot de veiligheid der Staten het noodige kan bijdragen.

Wat de Economische Conferentie aangaat, deze zal op 4 Mei 1927 worden geopend. Het voorbereidend comité onder leiding van den Belgischen oud-minister Theunis heeft twee bijeenkomsten gehouden: een in Mei en een in November 1926. In beide bijeenkomsten zijn twee punten besproken: de agenda der Conferentie en de documentatie om deze Conferentie te verschaffen. De agenda bevat nu twee groote punten: in de eerste plaats de karakteristiek van den tegenwoordigen economischen toestand en een meer ingaande discussie over vraagstukken, die handel, nijverheid en landbouw betreffen. De bedoeling is niet, dat de leden van den Volkenbond ter Economische Conferentie zullen

..nwoordigd door delegaties, die een uitsluitend ..ficieel karakter hebben; die dus door haar ..de regeering der betreffende landen binden. ..e bedoeling is integendeel de samenstelling ..egaties — geheel in den trant trouwens der ..eidende commissie — zoodanig te maken, ..in de verschillende stroomingen op econo..bied en de verschillende categorieën van ..ebbenden zullen zijn vertegenwoordigd om, ..iding van den Volkenbond, te kunnen over..t eene gedachtenwisseling, die niet in be..resoluties zal worden geformuleerd, maar ..egenheid zal bieden om conclusiën te trek..aarop in den loop der volgende jaren verder ..nen worden voortgebouwd. Want men be..wel één ding: dat het werk van het finan..n het economisch herstel, dat door deze ..ische Conferentie zal worden bevorderd, ..rk is van langen adem. Wie meent, dat .. in korten tijd van de door den oorlog ge.. worden kan worden hersteld, dwaalt ten ..ale en ziet de beteekenis dezer Economische ..entie over het hoofd. Men mag van deze .. eenige, zij het uit den aard der zaak geen ..even verwachtingen koesteren, omdat voor ..ocumentatie op behoorlijke en toch niet al te ..edige wijze is gezorgd. Heel wat werk is ..door de financieel-economische sectie van ..olkenbond ten bate der Economische Confe..verricht; werk dat, naar men althans hoopt, ..aks zijn vruchten zal dragen.

(*Wordt vervolgd*).

..ame en de taal zijner Britsch-Indiërs.

..en cursus van het Instituut Kern te Leiden).

—o—

..e April-aflevering van den „West-Indische ..van dit jaar, vestigde ik er de aandacht op ..odzakelijk het is, dat de rechterlijke en be..mbtenaren in Suriname niet langer als tot..re onbekend blijven met de taal en zeden der ..-Indiërs, die oorspronkelijk als contractan..ar gekomen, zich als vrije lieden sterk ont..d hebben en thans ongeveer reeds meer dan ..rde van de bevolking uitmaken. Ik bepleitte, .. naar Suriname uit te zenden hoofdambtena..vór hun vertrek eenige opleiding zouden ont..n in de taal en zeden der Britsch-Indiërs en ..verband deelde ik mede redenen te hebben te ..n aannemen, dat o.a. aan de Leidsche Univer..belangstelling zou worden gevonden voor een ..chen cursus in Britsch-Indische talen.

..is mij aangenaam thans de aandacht te kun..stigen op het zooeven verschenen Programma ..t „Instituut Kern" te Leiden, voor cursussen ..ende Oostersche talen, welke in het studie..1927/28 door het Bestuur te Leiden zullen ..n georganiseerd, cursussen welke berekend ..zijn op de praktijk en die in de eerste plaats ..d zijn voor allen, wier werkkring een korter ..ger verblijf medebrengen in de landen, waar ..en gesproken worden. Onder die talen nu is ..komende cursussen ook opgenomen het Hin..ni (Oerdoe) en Hindi onzer Surinaamsche ..h-Indiërs. In het Programma wordt in de toe..g op den cursus in Voorindische talen uit..elijk het belang van de kennis daarvan voor ..me naar voren gebracht. Het onderwijs in ..ndoestani zal gegeven worden door Prof. Dr. ..Vogel, den bekenden orientalist te Leiden, die ..h-Indië en zijne bevolking uit eigen ervaring ..n daardoor in staat zal zijn menige nuttige ..te geven omtrent zeden en gewoonten onzer ..h-Indiërs.

..cursussen zullen bij voldoende deelneming be..n met October van dit jaar en plaats vinden te ..n en zoo mogelijk ook in andere steden. ..elijke aanmelding bij den heer R. A. Kern, ..Singel 35 te Leiden. Kosten *f* 25.—.

..Bestuur stelt zich op het standpunt, dat waar ..oeilijke Oostersche talen betreft, het voorne..m in het land zelf de noodige taalkennis op te ..zonder speciale voorstudie, op teleurstelling ..uit te loopen en dat men daarom beter doet ..vooraf toe te vertrouwen aan de leiding van ..ndig docent, die in staat is een juist inzicht ..brengen in de eigenaardige moeilijkheden der ..waarop dan later in het land zelf kan worden ..gebouwd.

..t is moeilijk te berekenen hoeveel misver.., bitterheid en wantrouwen voortkomt uit ..ldoende kennis der levende taal. Evenzeer is „het waar dat er weinig dingen zijn, die sympathie „en prestige in den besten zin in zoo hooge mate „bevorderen als vertrouwdheid met de taal des „lands. Want zulk een taalkennis leidt tot diepere „belangstelling in het volk dat die taal spreekt en „tot een juister inzicht in zijn behoeften en wen„schen." Aldus het Programma in zijn Toelichting.

De gelegenheid om die kennis te vergaren wordt thans geschonken. Moge er bij het Departement van Koloniën en de aanstaande Surinaamsche hoofdambtenaren het inzicht en de lust bestaan de geboden gelegenheid tot verhooging van het bestuurspeil niet te laten voorbijgaan.

Mr. F. G. SCHALKWIJK.

Rotterdam, 31 Juli 1927.

Comité ter herdenking van den 800sten verjaardag van Heynryck van Veldeken.

—o—

Gaarne wordt de aandacht onzer lezers gevestigd op deze belangrijke gebeurtenis.

Heynryck van Veldeken is de stichter van de eerste Nederlandsche heiligenlegende, van den eersten Nederlandschen ridderroman en van het eerste Nederlandsche minnelied. Hij is een nationale en een internationale figuur beide. Zijn groote verdiensten zijn o.m. in het licht gesteld door wijlen prof. dr. Jan te Winkel, die van hem zeide dat hij het eerst geschreven heeft in een taal die nog niet in schriftvormen bestond, terwijl Albert Verwey schreef dat onze dichtkunst begonnen is in Limburg, waar v. V. tusschen Kermpt en Spalbeke geboren is.

Er bestaan nu groote plannen voor de oprichting van een gedenkteeken en de uitgave van een gedenkboek. Wie een geldelijke bijdrage toezendt, zal van de herdenking, waarvoor een uitgebreid comité is samengesteld, waarin ook de voorzitter van „Oost en West" zitting heeft, op de hoogte gehouden worden.

Men zende zijn bijdrage aan den penningmeester, den heer J. H. Schöpping, Heijlerhofflaan 2, Maastricht, Giro 128346.

Van Week tot Week.

Dinsdag 26 Juli tot Maandag 1 Augustus.

Het Instituut-Kern te Leiden. Het Bestuur van het Instituut-Kern, in Dec. 1924 te Leiden gesticht ter eere der nagedachtenis van den wereldberoemden taalgeleerde Prof. Dr. H. Kern (overleden te Utrecht den 4en Juli 1917), heeft het plan opgevat om in het winterseizoen 1927-28 cursussen in levende Oostersche talen te organiseeren, die berekend zijn voor allen wier werkkring in het Oosten een korter of langer verblijf in het Oosten medebrengt. Een door het Bestuur aangewezen commissie heeft een aantal competente personen bereid gevonden om onderwijs te geven in verschillende talen van het Oosten.

Verder ligt het in het voornemen ook series van voordrachten te doen houden, die ten doel hebben naast de te geven taalcursussen de kennis van het levende Oosten te bevorderen. Voor 1927-28 worden reeds lezingen aangekondigd over de kennis van Nederlandsch-Indië, te geven door Prof. Dr. Ph. S. van Ronckel, Prof. Dr. N. J. Krom en Dr. W. H. Rassers.

Bali-allerlei. Aneta seinde d.d. Batavia, 25 Juli: Er is besloten tot aanleg van een drinkwaterleiding voor Bali, speciaal voor Tabanan in Zuid-Bali en Den Pasar, eveneens op Bali. De kosten van aanleg zijn begroot op *f* 350.000.

De uitvoering van de plannen tot het stichten van moderne toeristen-hotels op Bali is tijdelijk stop gezet. Daarentegen heeft men het plan op Bali een centraal krankzinnigengesticht te vestigen, dat plaats zal kunnen bieden aan 1000 patiënten. Voorts is men van plan op Bali een leprozen-kolonie in te richten, die een bevolking van 1500 zielen zal moeten herbergen.[1]

A. van Nieuwenhoven Helbach †. Batavia, 27 Juli (Aneta). De heer A. van Nieuwenhoven Helbach, loco-burgemeester van Batavia, is hedennacht plotseling overleden.

[1] De tekst der Aneta-telegrammen is ontleend aan het „Vaderland".

Jacobus Nienhuys †. Te Bloemendaal is, in den ouderdom van 91 jaar, overleden de heer J. Nienhuys, commissaris der Deli-Maatschappij, ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw. Nienhuys was de stichter van de tabakscultuur op Sumatra's Oostkust.

Nieuwe uitbreiding van de politie in Ned.-Indië. Bij het departement van koloniën is een telegram ingekomen van de Indische regeering, waarin spoedige uitzending wordt verzocht van 15 commissarissen van politie op verbeterde uitzendingsvoorwaarden, voorts 15 adspirant-commissarissen van politie, te betrekken uit jonge inspecteurs van politie met volledige H.B.S.-opleiding, terwijl tot aanbeveling strekt het inspecteurs-diploma; voorts 25 adspirant-politie-opzieners, voornamelijk te recruteeren uit jonge agenten hier te lande, maréchaussée en politietroepen.

Het bezit van politie-diploma's strekt tot aanbeveling.

Na een verkorte opleiding op de politieschool in Ned.-Indië zullen de adspirant-commissarissen en adspirant-opzieners in den practischen dienst treden onderscheidenlijk als commissaris van politie 3e klasse en politie-opziener. De commissarissen van politie 3e klasse worden na 1 jaar 2e klasse, de opzieners na 6 jaar opzieners 1e klasse.

De betrokken commissie van aanwerving van het politie-personeel voor Ned.-Indië in Den Haag is belast met de uitvoering.

Het leger en het communisme. Soerabaja, 29 Juli. (Aneta). Het Soer. Hbl. meldt, dat het communistisch gestook onder de militairen veel uitgebreider is dan de legercommandant in den Volksraad uitte en leidt het daaruit af, dat dit gewroet voorkomt bij twee garnizoenen in Midden-Java, terwijl gisternacht te Malang „zekere" dingen verwacht werden, waarin namen van militairen genoemd werden.

Allerwegen op Java vooral in het Westelijk deel zijn weer organisaties van burgers gevormd of zoo deze reeds bestonden, zijn deze versterkt.

Verschillende bladen betoogen de wenschelijkheid, dat de Regeering meer licht laat schijnen inzake de communistische woelingen.

Residenten-mutaties. De resident van Pekalongan, Th. A. Meister is, met ingang van 5 Nov. a.s., op verzoek eervol uit 's Lands dienst ontslagen. De assistent-resident ter beschikking G. F. E. Gonggrijp is benoemd tot resident van Sumatra's Westkust. — De assistent ter beschikking J. G, Larive is benoemd tot resident van Westerafdeeling van Borneo.

Kolonel J. W. G. van Steeden †. Te 's-Gravenhage is overleden de heer J. W. G. van Steeden, pens. kolonel der genie van het O.-I. leger.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvl...

Gamelan met Jav. dans-uitvoeringen te Frankfort door het Ned.-Indonesisch Verbond.

De reeds meermalen in dit blad vermelde ... Frankfort uitgevoerde Javaansche dans-voor... lingen met muziek van Boeatan's gamelan, ... leiding van raden Ajoe Jodjana, welke daar ... bijzonder in den smaak vielen, werden bes... met een liefdadigheidsfeest, door het „Nederl... donesisch verbond" op het tentoonstellingster... van de Frankforter Internationale Muziekten... stelling gegeven ten bate van de armen dier s... Dit bleek ten zeerste te worden gewaardeerd en ... veel succes.

De groote zaal was geheel met belangstellend... gevuld. Onder de aanwezigen waren de Ober-Bür... meister van Frankfort, Dr. Landmann, de Gr... Hertog van Hessen, de Vorst van Windischgrätz, ... Prins van Hessen, Mevr. en Geheimrat Dr. Ar... von Weinberg, Graaf de Mountgelas en talrijke ... dere vooraanstaande personen uit Frankfort en ... geving. Voorts waren aanwezig de deelnemers ... de dezer dagen te Frankfort gehouden intern... nale polo-spelen, voornamelijk officieren uit E... land, Amerika en Egypte.

De avond werd geopend met een rede van ... President van het Ned.-Ind. Verbond, die het ... der Vereeniging naar voren bracht, n.l. Oost ... West langs cultureelen weg, dus ook door de k... muziek en dans, nader tot elkaar te brengen.

Van de bevoegde zijde werd de opmerking ... maakt, dat deze gamelan-spelers, dank zij ... trouw oefenen, zeer waren vooruitgegaan, sed... hun eerste lessen van *Pangeran Ario Soerij...grat* ontvingen en zij de eerste uitvoeringen ... 's-Gravenhage gaven.

De vertolkers van den Javaanschen dans ... Frankfort: Raden Mas Jodjana, R. M. Soer... Siti Soendari, R. M. Soebanto en Raden Soek... werden bij herhaling toegejuicht.

Na afloop werd aan de Verbondsleden door m... von Weinberg een souper aangeboden.

Een Aanvulling der Ind. Weefsel-Tentoonstelling

De lezers van ons weekblad zullen zich her... ren, hoe te dezer plaatse onlangs betreurd w... dat bij de Weefsel-tentoonstelling in *Pulchri St...*

Feuilleton.

Herinneringen van een oud-Ind. officier.

VII. De Pedir-expeditie.

Onze vestiging te Segli dateerde van Mei 1876. Toen werd aldaar de eerste Nederlandsche versterking opgericht op het strand nabij de Pedir-rivier. Aangezien de plaats van deze vestiging minder gelukkig gekozen bleek, werd den 10den Maart van het daaropvolgend jaar een deel der bezetting overgebracht naar een voor dat doel geschikt gemaakte Atjehsche benting. Deze had in April en Mei 1878 aanvallen te doorstaan, hetgeen er toe leidde, dat een colonne onder overste Coblijn naar Pedir werd gezonden, onder meer met opdracht de voornaamste kampong, Garoet, te vermeesteren. Het was bij dezen tocht, dat de, ook wegens zijn verschillende uitvindingen op het gebied van verwondenverpleging bekende dokter de Mooij zijn Militaire Willemsorde verdiende, welke hem eerst vele jaren later na reclame werd toegekend. Hoewel de troepen, nadat Lho Kadjoe was vermeesterd, waren teruggekeerd, in de meening het doel van den tocht te hebben bereikt, trad na deze excursie een meer rustige toestand in het leven. In October 1878 werd onze eerste versterking verlaten en bleef alleen de tweede bezet. De toestand bleef vrij kalm, totdat in 1886 een verraderlijke handeling onderzijds aanleiding gaf tot vermeerdering der vijandelijkheden. In dat jaar werd namelijk Teukoe Bentara Pineung Maharadja, een, althans in naam bevriend oeloebalang, bij zijn gewone bezoek in de benting plotseling gearresteerd en ge... vangen gezet, omdat men hem verdacht van he... met de moslempartij. Den volgenden morgen ... hij echter ontsnapt. Uit wraak over de onder... den behandeling stond hij toen de nabij Segli ... legen moekims Peukan Baroe en Peukan Sol... de moslems af als waqfgebied tot het voeren ... den heiligen oorlog. Sedert dien tijd werd ... post herhaaldelijk bestookt en waren beschi... gen aan de orde van den dag. Wel rukten energ... postcommandanten vaak uit om den vijand op ... eigen gebied te bestoken, doch bij gebrek aan ... doende troepen om de veroverde bentengs blij... te bezetten of door een verdere uitbreiding van ... gezag zoodanige bezetting overbodig te maken, ... geen blijvende bevredigende toestand worden ... schapen. Het spelletje herhaalde zich zoo dikw... dat bij die Atjehsche versterkingen in den om... van Segli, voornamelijk bij het „Veertje" en bij ... bekenden Willemsordeboom ten Oosten den ... heel wat Koninklijke onderscheidingen zijn ... diend; de geschiedenis van Segli vermeldt ... scheidene namen, die in de krijgsgeschiedenis ... Atjeh een zeer goeden klank hebben (van He... Drijber, Holten, Dudok van Heel).

In 1891 werd onze sterkte verplaatst naar ... zeestrand nabij de Koeala Sigli zonder dat zul... veel verbetering bracht in den bovenomschre... toestand.

Toen volgde het overloopen van Toekoe Oem... en de daaruit voortgevoeide wijziging van onze ... Atjeh te voeren politiek. Naarmate ons gezag ... Groot Atjeh beter werd bevestigd, werd het me... en meer duidelijk, dat aan den treurigen stand v... zaken in de naaste omgeving van Segli een ein... moest komen. In beginsel werd besloten tot ...

...kunst van Atjeh niet voldoende tot haar ...am. Met vreugde kunnen wij thans mede... dat 't der „Vereeniging van Vrienden der ...he Kunst" gelukt is daarin verandering te ... Wij vernemen toch: Uit de collectie van ... heer *Mens Fiers Smeding*, eertijds be... haar rijkdom aan Atjehsche weefsels, ... fraaie stukken aan het tentoongestelde ...gd.

...n schrijven, aan *Het Vaderland* gericht, ...:

„Het bezoek aan de tentoonstelling zou ...kker kunnen zijn, den vacantietijd en het ...radische mooie weer in aanmerking geno... Het belang dezer expositie schijnt door ...n niet ten volle beseft te worden. Dat hier ... schoonste van wat ons aan superbe voort...ngselen der in onze koloniën beoefende ...fkunst *rest*, bijeen is gebracht, dat een der...ijk complex nooit meer zal kunnen worden ...onderd, daarvan schijnen zich de kunst...ende Hagenaars en andere belangstellende ...genooten nog niet geheel te hebben over...gd.

Bij hooge uitzondering heeft het Rotterdam...e Museum voor Land- en Volkenkunde een groot aantal stukken als in Den Haag aan...ng, afgestaan. Waar zonder de hulp van ...e voortreffelijke instelling, tentoonstellin... van Indonesische weefsels, die men nog ...de wenschen te organiseeren, in vele op...len aanzienlijke leemten zouden moeten ...toonen, wordt het duidelijk, dat hij, die ...e tentoonstelling mist, een nimmer weer...rende gelegenheid laat voorbijgaan. De ten...nstelling wordt onherroepelijk 10 Augustus ...loten."

...oon wij het — zie ons desbetreffende artikel ...leden week — volkomen eens zijn met de ...ng tot meerder bezoek dezer fraaie ten...lling, moet ons toch naar aanleiding der ...alinea een opmerking van het hart. Uit het ...s gecursiveerde woord *rest* zou men kun...aken, dat er in den Indischen archipel geen ... meer op weefgebied voortgebracht wordt. ...ou toch een verkeerde opvatting zijn, want ... wordt dezelfde weefkunst er in de ver...de centra nog heden ten dage op bewonde...rdige wijze beoefend. Dat een *dergelijk* *„nooit meer"* zou kunnen worden bewon...dus, op zijn minst genomen, wat sterk uit... want ook de vele particuliere verzamelin... te lande en in Indië zijn op dit gebied nog ... uitgeput, terwijl „Boeatan", bij wier Toon...zooals aan den ingang dezer tentoonstelling ... te lezen staat: „verscheidene der fraaiste ... gekocht zijn", krijgt nog voortdurend uit de oorden van herkomst wonderschoone doeken toegezonden. Voor het uitstalraam in Heulstraat 19 te 's-Gravenhage prijkt thans juist een mooie collectie der zoo hoog geprezen Dajaksche weefsels, waaronder ook korte vrouwensarongs, die door hare kleinere afmetingen minder kostbaar en dan ook meer binnen ieders bereik vallen. In de voorzaal hangen verschillende Timor- en Floresdoeken, terwijl de Soembaneesche *slimoets* en Sumatraansche *kaïns* in het achterlokaal rijkelijk vertegenwoordigd zijn.

Het feit, dat de zoo hoogstaande Indonesische weefkunst nog niet dood is, moet echter juist een reden te meer zijn om deze tentoonstelling niet voorbij te laten gaan, zonder haar met aandacht bekeken te hebben, om dit kunsthandwerk ten volle te leeren begrijpen, aanvoelen en waardeeren, ook opdat men in staat worde vergelijkingen te trekken, niet alleen tusschen deze, onderling zoo verschillende werkstukken, maar ook opzichtens die van elders afkomstig. En *last not least* om onze kennis en bewondering om te zetten in gezamenlijke hulp en aandrang tot bevordering der Indonesische kunstnijverheid, waarvan de weefkunst een belangrijk deel is. Dit kunnen wij trachten te bereiken ten 1ste: langs verstandelijken weg door het beramen van middelen tot instandhouding dier kunst en bestrijding der oorzaken van achteruitgang, welke zich o.a. uiten in minderwaardigheid van kleur en afwerking, welke voornamelijk het gevolg zijn van onze onverschilligheid en ons gebrek aan kennis desbetreffende; ten 2de langs geestelijken weg door hartelijke belangstelling en waardeering te betoonen ook tegenover de Indonesische kunstnijveren zelve, mede langs den 3den, materieelen weg, door als koopers hun een geldelijke belooning te geven evenredig aan de waarde van hun kunstarbeid. Wat hebben wij, Nederlanders, gedurende de drie eeuwen, dat wij het bestuur over den Archipel uitoefenen, gedaan ter vervulling van hetgeen *Just Havelaar*, dien wij hier reeds verleden week aanhaalden, zoo juist noemt: „de *plicht*, welke op ons berust tot behoud dezer kunst?"

...dig optreden tegen Pedir. Evenwel be...r aanvankelijk bij de verschillende autori...en overeenstemming inzake de vraag, welk ... zoodanig optreden moest worden gesteld. ...nglima Polim namelijk uit zijn eigen Groot...h gebied werd verjaagd en steeds verder ...t Zuiden werd teruggedrongen, bleef hij ons ...eds vanuit zijn in Pedir gelegen gebied, de ...kims bestoken, weshalve het noodig bleek ...aar ons gezag te vestigen en ons optreden ...Pedir niet te beperken tot eene zuivering van ...reken van Segli. Ten slotte werd door hen, ... grootere doel voorstonden, het pleit gewon...n besloot evenwel het meer beperkte doel ...voeren als voorspel voor de expeditie naar ...ter bereiking van het grootere doel. Dien...komstig werd in 1897 een uit de Atjehbe...getrokken colonne onder bevel van overste ...utsz naar Segli gezonden. Na een goed uit...de omtrekking en na een korten, doch hevi...enstand werden de bentengs Peukan Baroe... Sot vermeesterd. Bij deze gelegenheid trad ...et eerst een geheel met repeteergeweren be...d bataljon tegen den Atjehschen vijand op ...amen onze troepen sterk onder den indruk ... overweldigende uitwerking, die het door ...taljon afgegeven massa-repeteervuur op de ...gers van de bentengs had.

...Met deze korte excursie beoogde doel werd ...en bereikt. De omtrek van Segli werd ...geveegd en de klap was zoo goed aangeko...dat nadien in de nabijheid van onze vestiging ...vijandelijkheden meer werden gepleegd. ...ankelijk bleef het geheele 14e Bataljon te ...chter, alwaar het legerde op de plaats, waar ...878 tot 1891 onze versterking had gestaan. Spoedig konden echter twee compagnieën naar Kotaradja terugkeeren.

Toen de plannen voor de Pedirexpeditie waren vastgesteld, werd overgegaan tot den bouw van het bivak voor de expeditionnaire troepen. Er moest worden gerekend op onderdak voor de Pedircolonne, die vanuit Segli en de Selimoencolonne, die vanuit Groot-Atjeh over de waterscheiding zou oprukken. De eerste, aan infanterie 4 bataljons en een divisie marechaussee sterk, telde ongeveer 6000 hoofden, waaronder ruim 3400 militairen, de laatste, bestaande uit het 12e Bataljon à 5 compagnieën en hulpwapens, was ± 1950 hoofden sterk, waaronder ongeveer 1000 militairen.

Het bivak bestond feitelijk uit vier gedeelten, te weten: 1. het troepenlogies met artillerie- en geniepark op, ten Z. en ten O. van de plaats van de oude versterking, 2. de vivres- en fouragemagazijnen ten Z. van de bestaande versterking, 3. het logies voor den trein met het dwangarbeiderskwartier ten O. van die versterking, en 4. het veldhospitaal, gedeeltelijk op het emplacement van de post Segli en gedeeltelijk daaraan grenzende. Door het boren van artesische putten en het aanbrengen van een pompinstallatie, waarmede water voor het drenken der dieren en voor het wasschen uit de rivier naar de bivaks werd gepompt, werd zooveel zulks eenigszins mogelijk was, gewaakt tegen het uitbreken van besmettelijke ziekten.

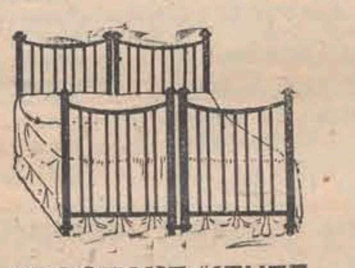
Om een denkbeeld te geven van de uitgestrektheid van deze legeringsplaats, zij vermeld, dat alleen het sub 1 genoemde gedeelte een oppervlakte besloeg van ongeveer 100.000 M²., vrijwel zoo groot als het Waterlooplein te Weltevreden; het trein- en dwangarbeiderskwartier met de intendacemagazijnen was ongeveer 20.000 M². groot. De Pedir-

Persoverzicht uit de Indische Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Holland en China (vervolg).

Het *Bat. Nwsbl.* van 22 Juni vervolgt het artikel over de verhouding tusschen Nederland en China. De doorsnee Chinees in Ned.-Indië moet maar weinig van het Nederlandsche onderdaanschap hebben. Thans heeft de Kuo min tang, onder inspiratie van het moederland, een agitatie op touw gezet om de

AAN DE LEDEN. Mogen wij op Uwe medewerking rekenen om het ledental onzer vereeniging te doen toenemen? Als ieder lid slechts één persoon introduceert, zal onze wekelijksche Mutatiestaat een sprekende rubriek vormen, die getuigenis aflegt van daadwerkelijk streven naar verhooging van den bloei van „Oost en West".

Chineezen in Indië weer in den schoot van moeder China te doen opnemen. Men wendt zich niet tot Peking, doch tot Nanking. Peking daarentegen is tot de ontdekking gekomen, dat de bewuste Consulaire Conventie zoo kwaad nog niet is; het heeft dan ook doen berichten, dat het niet veel voelde voor een opzegging ervan, dit te eer niet, daar de Hollanders er wel op zouden staan, dat hun wet in hun eigen land zou gelden. Echter voegde Peking hieraan toe, dat het verdrag van 1863 wel eens voor een herziening in aanmerking zou kunnen worden gebracht. Den peranakan in Indië interesseert echter alleen zijn eigen status, die hij meent, dat door een opzegging der conventie zal verbeteren. Nangking dan is hem hierin tegemoet gekomen en *dr. C. C. Wu* zou het zijn, die de hooger vermelde verklaring omtrent de beëindiging van de conventie zou hebben afgelegd.

Hoe het ook zijn moge, of de conventie opgezegd is dan wel niet, te een of te ander tijd zal de een of de andere Chineesche regeering de kwestie der verdragen serieus ter hand gaan nemen en zal ook Nederland in aanmerking gebracht worden voor het sluiten van een tractaat, op voet van gelijkheid en met eerbiediging van de wederzijdsche souvereiniteit. In stede van dat de Chinees zulks doet, behoorde de Hollander te ageeren voor een tractaat op voet van gelijkheid, d.w.z. voor werkelijke, degelijke gelijkheid, veiligheid van bezit, veiligheid van leven, zekerheid van rechtsbedeeling enz., zaken, die in Nederland als iets van zelf sprekends beschouwd worden en die dit in China allerminst nog zijn; de schoone franje der exterritorialiteit zou dan gevoegelijk teruggegeven kunnen worden.

Aandacht verdient het artikel van *Kr.* in de *Java-Bode* (18 Juni) over *„Een Ta-Chung-Hwa-actie"* en het antwoord hierop in de *Java-Bode* van 22 Juni, van den heer *Gouw Soen Seng.*

In China is men op 't stuk van *communistenbestrijding* wat hardhandiger dan in Ned.-Indië! De vijf communistische propagandisten, die kort geleden uit Indië werden verwijderd en naar China teruggezonden, zijn *bij aankomst in China ter dood gebracht*. Circa een half jaar geleden werd aan Lie A Hin, onderwijzer op een der Chineesche scholen te Soerabaja, in verband met zijn communistische ideeën, het geven van onderwijs verboden. Lie A Hin trok toen naar China om daar zijn geluk te beproeven. In zijn vaderland maakte men korte metten met hem; de ex-onderwijzer werd de vorige maand wegens het verspreiden van communistische denkbeelden gearresteerd en na kort geding gefusilleerd! (*Deli Crt.* 29 Juni.)

Europa—Azië.

De heer *B.* wijst in het *Soer. Hbl.* (24 Juni, 2e ...) op *„De komende botsing van twee werelddeelen"*. Men meene niet — zegt *B.* o.m. — dat het alleen Russische bolsjewisten zijn, die gelooven dat het nieuwe Rusland slechts stijgen kan, wanneer het de oogen Oostwaarts richt. Een Russisch aristocraat, Troubetzkoi, is eveneens van meening, dat de ... Peter I gevolgde weg niet de juiste is geweest. „Daarom" — aldus *Tr.* — „loochenen wij uw Westersche wijsheid, uw kunst, uw machines en uw communisme. Wij haten Peter den Groote, die ons er mee in kennis bracht. Beschouwt ons niet als ...nen van Europa; Europa is onze moeder niet. ... land heeft gezondigd, omdat het zijn Oosterschen oorsprong ontrouw werd, omdat het zich in slaap liet wiegen door Westersche illusies". Den Russischen stroom te doen terugvloeien naar zijn bronnen, dat was eveneens *het idee van Lenin* en, gebruik makende van den Europeeschen chaos, bracht hij Rusland tot zijn vroegere bestemming terug. De vergoding in Rusland van dien man wordt ten onzent maar al te veel beschouwd als te gaan naar den leeraar van de communistische leerstellingen; zij doelt veel meer den afstammeling van die ... reeks van autocraten, die het oog Oostwaarts gericht hielden, welke reeks door Peter I en de Romanoffs onderbroken werd. Het oude Rusland en de groote massa heeft eigenlijk nooit opgehouden zich te verzetten tegen de Petersche hervormingen, welke het beschouwde als gelijkstaande met het einde der wereld, met de komst van den Anti-Christ; en de strijd, welke de laatste decennia voor de revolutie gevoerd werd tusschen de slavophielen en occidentalisten, een strijd, welke in de annalen van Rusland als met bloed gescheven staat, is slechts het ... voorspel van dien, welke eens staat gevormd te worden tusschen Oost en West met Rusland als leider van het Oosten. Men beweert dat Peter de Groote eens gezegd zou hebben: „Voor eenige tientallen jaren hebben wij Europa noodig, dan keeren wij het den rug toe". De *associatie* heeft langer geduurd dan hij vermoed heeft; langer, omdat het voornaamste van het Russische volk, zijn aristocraten van geboorte, zich vrij snel assimileerden met den Westerling en, gebruik makend van zijn macht, een dés-associatie met Europa voorkwam. Er werd daardoor, als het ware een Europeesche kolonie gevormd, verloren te midden van barbaren, een kolonie, welke weg gevaagd werd, toen de barbaarsche vulkaan tot uitbarsting kwam. Wat had deze Czaar op den duur anders kunnen verwachten! Men brengt geen primitief volk, nog in de intellectueele kinderjaren, de wetenschappen bij van een vèrgevorderde beschaving, de ethisch-sociale cultuur, het materialisme der Europeesche groote steden; men brengt het ...

colonne telde 2400 dwangarbeiders, de Selimoencolonne 400 dwangarbeiders, 500 Chineesche dragers en 80 draagpaarden. Dat het toezicht op zoo'n groot aantal gestraften niet eenvoudig was, laat zich denken. Bij een tocht van eenige beteekenis waren al gauw een duizend dwangarbeiders noodig; bij terugkeer ontbraken er vaak eenigen op het appèl. Ook was het geen zeldzaamheid, dat bij het sneuvelen of sterven van een gestrafte met nog weinig straftijd, een ander, die meer jaren voor den boeg had, gauw met den andere van nummer verwisselde. Over het algemeen konden de heeren zich best schikken in het leven op expeditie, waar zij wel hard moesten werken, doch uitstekend werden gevoed en meer vrijheid genoten dan in de gevangenissen of in de mijnen. Toen na afloop van de expeditie een groot aantal naar de Ombiliënmijnen moesten terugkeeren, waren er verscheidene, die de officieren smeekten te bewerken, dat zij op Atjeh mochten blijven. Er was echter niets aan te doen; zij moesten weer naar de mijnen terugkeeren. De dwangarbeiders beschouwden zich zelfs zoo geheel als soldaat, dat op Indrapoeri één, wiens straftijd om was, kalmweg vroeg: „Minta tèken lagi". Het avontuurlijke van het leven te velde beviel ook hun in het bijzonder; er waren buitengewoon flinke kerels onder en veel heeft het Indisch Leger aan de gewilligheid en het volhardingsvermogen van de dwangarbeiders te danken. Zonder de „compeni merah" zou de pacificatie van de buitengewesten onmogelijk zijn geweest.

De troepen werden in Chineesche barakken, de dwangarbeiders onder afdaken gelegerd; voor allen was het logies voorzien van britsen.

Dank zij de genomen voorzorgsmaatregelen liet de gezondheidstoestand niet te wenschen over. Uiteraard kan men, waar zoo'n groote menschenmassa onder vrij primitieve omstandigheden bijeen is, niet voorzichtig genoeg wezen. Er werd dan ook pijnlijk op de zindelijkheid in de bivaks gelet, en toch, hoewel men, bij wijze van spreken, van den grond kon eten, wemelde het van vliegen, dat vooral in het bivak van het 2e Bataljon, dat het dichtst bij de strandbosschen van de lagune was gelegen. Aan tafel moesten de bedienden voortdurend met servetten heen en weer zwaaien om de lastige beesten van het eten af te houden. Hier kwam weer de handigheid van den inlander te pas, want al spoedig waren wij voorzien van keurige, door dwangarbeiders gevlochten bamboe vliegendeksels.

De mess in de benting, die een dik kwartier van het bivak was verwijderd, diende als sociëteit voor de officieren en ambtenaren. Zoodra men er een bon had geschreven, was men lid. Aangezien de bivaks niet veel gezelligheid boden, verzamelden zich de rustdagen vrijwel allen, die niet door dienst verhinderd waren, zich in de soos. Het gebouwtje, dat slechts gebouwd was als verzamelplaats voor een zestal officiersfamilies, was uiteraard veel te klein voor dat drukke bezoek; men zat dan ook grootendeels daarvóór, maar ook daar mocht men blij zijn, als men nog een stoel kon veroveren, vooral in de dagen, toen ook de Selimoencolonne te Segli vertoefde.

De rustperioden duurden kort. Als regel werd voor een dag of acht dan wel langer uitgerukt, waarna enkele dagen rust te Segli volgden en het bataljon er weder opnieuw op uit trok. Gewoonlijk werd om half zeven, zeven uur afgemarcheerd. Ook voren werd een warme maaltijd genoten. ... en de officieren werden van rijkswege gevoed en ...

...langdurige voorbereiding in contact met de ...der Fransche Encyclopaedisten, of met die Duitsche philosophie, of dit alles wreekt zich ...hoopen.

Volksraad.

Bat. Nwsbl. (22 t/m. 28 Juni) geeft verslagen ...zichten van den Volksraad.

...*er. Hbl.* (21 Juni, 3de bl. „Politieke brieven") niet ontgaan, dat als een roode draad door redevoeringen loopt: schei uit met de bevolking ...llen; bemoei u zoo weinig mogelijk met haar; ...ar haar eigen leven leiden. De theosoof *Soe-* (politiek links) drong aan om toch vooral de Indische instellingen zich te laten ontwikke-... Indien wij een revolutie hebben meegemaakt, ...het in dien zin, dat wij net genoeg Westersch ...ctualistisch zijn ontwikkeld om Westersche in-...gen te kunnen misverstaan instede van har-...ch te verwerken. Dit beteekent m.a.w.: terug den adat, zijn gebruiken en verhoudingen. De regent *Koesomo Oetoyo* (Boedi Oetomo) wees ...ns op het groote kwaad van het *maszregeln*, ...e bemoei- en bedilzucht. De heer *Roep* noem-...rbeelden: desaschool, kippenverbetering, desa-...wezen. Er zouden — volgens het *S. H.* — ...ele voorbeelden aan toe te voegen zijn.

Soer. Hbl. van 22 Juni (3de bl. „Een veel be-...n dienst") vestigt wederom de aandacht op ...aren, verbonden aan eene scherpe doorvoering ...orschriften van *het ijkwezen in de desa*. Men ...eerst voor invoering van nieuwe maten en ge-...n, zonder de bevolking te brengen tot onte-...heid. Later kan men dan aan „self-suppor-...gaan denken; dit is van secundair belang.

Locomotief bevat eenige hoofdartikelen: „*Groe-...g*" (20 Juni, blz. 3), „*Klaarheid*" (21 Juni, blz. „*De bedrijfswereld spreekt*" (22 Juni, blz. 31), „*Socialisten*" (23 Juni, blz. 3), „*Enquêterecht*" ...ni, blz. 19) en „*De Directeuren*" (25 Juni, blz. De algemeene beschouwingen in den Volksraad ...n klaarheid gebracht; de scheidingslijnen loo-...niet meer tusschen de verschillende politieke ...n, doch tusschen de verschillende belangen-...n. De tijd van samengaan van Inlanders, Euro-...n en Chineezen spoedt ten einde. Dit sluit geen ...werking van Europeanen, Chineezen en In-...s ook op staatkundig gebied uit — integendeel, ...engt die samenwerking op zuiverder, reëeler ...zonder basis. Dat rassenonderscheid zal niet noch door den P. E. B., noch door den N.I.V.B. ...ugd kunnen worden — zegt *De Loc.* — om ...e vervolgen: Het I. E. V. staat, krachtens die-... onderscheiding, als zuivere belangengroep tusschen en die begrenzing is door den heer *De* ...in zijn krachtige rede nog eens nadrukkelijk ...wezen; duidelijk en welbewust bestaat het I.E.V. voor de verdediging der belangen van de Indo-Europeanen en het voert dezen niet immer defensieven strijd naar twee fronten.

De *Java-Bode* (25 Juni) is van meening dat voorloopig de beginselen van P. E. B. en van I. S. D. P. nog wel aanhangers vinden in Indië. Allengs komt de tijd voor politieke groepeering, naar gezond parlementaire opvatting. De „klaarheid" van „De Loc." betreft slechts een overgangstoestand.

Industrialiseering van Indië.

Dr. Soetomo hield te Soerabaja een lezing met als onderwerp: „Eenige economische stellingen in verband met Java's overbevolking" (*Bat. Nwsbl.* van 23 Juni en *Deli Crt.* van 28 Juni). Beide bladen keuren het af dat dr. Soetomo niet sprak als man van wetenschap, maar als politiek leider, niet zich streng houdend aan logische feiten, maar speculeerend op grove volksinstincten. Daarvandaan zijn uitgangspunt, dat de inheemsche bevolking moedwillig, stelselmatig en met geweld in haar maatschappelijke ontwikkeling is teruggedrongen. Aangenomen dat Java *industrieën* noodig heeft, zooals dr. S. betoogde, om het overschot der bevolking van brood te voorzien, dan zal het de geschiktheid der bevolking voor de moderne industrieën zijn, die over de mogelijkheid van dergelijke bedrijven zal beslissen. Met verwijzingen naar de oude handelsrelaties van Java met China en Egypte komt men er niet, zoomin als met de geschiedenis van het trotsche Rijk van Criwidjaja en andere historische momenten. Ook Griekenland en Spanje hebben hun tijd van hooge cultuur en kunst gehad, zonder dat daaruit de geschiktheid voor groote industrieën is voortgekomen. Vooral de geschiedenis van Spanje, het Rijk in welks bezittingen de zon niet onderging, is op dit gebied leerzaam. En dat terwijl Spanje toch sedert dit glorietijdperk nooit door andere landen overheerscht werd. Onmogelijk is het vestigen van industrieën in Indië zeker niet, er zijn tal van factoren die industrialiseering in de hand werken en de Javaansche werkman is er geschikt voor of ervoor geschikt te maken. *Veel samenwerking is er noodig.* Dat die niet verkregen wordt door uitlatingen van dr. Soetomo, zooals bijv. dat men niet te veel op steun der Regeering moet rekenen, enz., dat ligt wel voor de hand. Zoodra de omstandigheden daarvoor mogelijk zijn — zoo besluit de *D. C.* — zal de industrialiseering van Indië zich voltrekken en voor dien tijd is dat, ondanks alle hulpmiddelen, uitgesloten. Ondertusschen zou het wel de moeite waard zijn *nadere statistische gegevens te verzamelen* over het bevolkingsoverschot van Java en de toeneming daarvan.

Wij vestigen de aandacht op *De Loc.* (25 Juni, blz. 42 „*Een Perhimpoenan Indonesia in Ned.-Indië*" en 23 Juni, blz. 11 „*De Taman Siswo N. M.S. te Ban-*

...s, als zij voor zich zelf niet iets extra's lieten ...maken, evenals de soldaten 's ochtends voor ...n dauw een bord soep met harde rijst naar ...en werken. Doch alles went, vooral als men ...is. Onderweg knabbelden we meestal op harde ...psbeschuiten, al dan niet met boter en suiker. ...toen de reservemunitie kon worden thuis-...en en daardoor meer dwangarbeiders vrij ...en, lieten de officieren van onze compagnie ...mannetje volgen met een etensdrager, waarin ...rijst en gehakt, welke van den vorigen dag ...n overgebleven. Daarvan smulden we in de ...n tijdens den marsch en wat er dan nog over-... werd bij aankomst in het bivak verwerkt tot ...koreng. Het duurde namelijk eenige uren, ...dat de trein binnen en er gefourageerd was en ...en aan den troep en de officieren kon wor-...verstrekt, vooral als men bijv. een onhandige ...tant van de colonne de slimheid had om op ...n, waarop men laat in het bivak kwam, bruine ...n te verstrekken instede van deze te bewaren ...een rustdag. Als de voorste afdeelingen om ...uur 's middags bivak betrokken, was het ...de laatste kwamen heel wat later binnen, gewoonlijk waren de paden, waarlangs werd ...rcheerd, van dien aard, dat met éénen achter ...der werd geloopen. Daar de colonnes meestal bataljons met hulpwagens sterk waren en de ...een stuk of duizend dragers telde, kan men ...pen, dat zoo'n colonne een reusachtige lengte ...g. Bij den aanval op Koeta Poetoe op den ... Juni 1898 hadden de achterste afdeelingen ...elijks de legeringsplaats verlaten, toen de chaussee al in een hevig gevecht waren ge-...ld. Waar door bedekt terrein werd gemar-...d, kronkelde zoo'n colonne zich als een groote slang voorwaarts. Elke hindernis, die de beweging aan het hoofd slechts enkele minuten vertraagde, gaf aan den staart minstens evenveel kwartier oponthoud. Daarachter wist men dan niet, of er werd gerust en zoo ja, voor hoe lang, dan wel of er een korte stremming was. Dacht men er dan over om den troep te laten rusten, dan werd er vaak weer juist een eindje verder gemarcheerd. Zoo ging het dan telkens door, totdat eindelijk de hindernis was bereikt. Was deze eenmaal overschreden, dan moest weer in snellen gang worden opgesloten. Deze eigenaardige harmonicabeweging was zeer vermoeiend, washalve de bataljons om beurten voorop marcheerden en in de bataljons de compagnieën evenzoo. Men begrijpt, dat de functie van „dekking trein" niet erg geambieerd werd. Over het algemeen had men het niet erg op de verschillende soorten dekkingen begrepen, noch op de „dekking artillerie", noch op de „zure drank-dekking", welke tebeurt viel aan de sectie, die in het bataljon achter den gevechtstrein met ambulance marcheerde, noch op de „dekking kankerplankjes". Dit was wel de onaangenaamste, de beveiliging van den opnemer, want daarbij moest men telkens stilstaan, als de topograaf aan het opnemen was, om daarna hard te loopen om den man bij te houden, als hij naar het volgende punt van opname liep. Als het terrein niet al te bedekt was (in welk geval de opnemer slechts kleine slagen kon maken) bemerkte men met verbazing, hoe die geoefende topografen, al opnemende de marcheerende colonne konden bijhouden.

(Wordt vervolgd).

LIJST VAN ADRESSEN

ten behoeve van Repatrieerenden

AANNEMERS EN BOUWKUNDIGEN
W. van Heyst, Velsen.

ACCOUNTANTS-BELASTINGZAKEN
W. v. Maanen & Tadema, Amsterdam/Rotterdam.

AUTOHANDELAREN
N. V. James Nefkens, Laan v. Meerdervoort 96c, Den Haag.

BAD- EN ZWEMINRICHTINGEN
Badinrichting „De Regentes", Weimarstraat 63, Den Haag.

BANKETBAKKERS
J. Krul, Noordeinde, Den Haag.

BANKIERS EN BANKINSTELLINGEN
De Bas & Co., Heerengracht, Den Haag.
Henny & Co., Anna Paulownastraat 62A, Den Haag.
Holl. Bank voor West-Indië, Amsterdam.
Nederlandsche Handel Mij., Amsterdam.
Taams & Keyser, Bankastraat 10, Den Haag.

BEGRAFENISONDERNEMINGEN
Begrafenisonderneming „Simplicitas", Denneweg, Den Haag.

BLOEMISTEN
J. M. Hermans, v. Tuylstraat 3, Voorburg.

BOEK- EN KUNSTHANDEL
D. Driessen, Haarlemmerstraat 105, Leiden.

BOEKDRUKKERIJEN
N.V. Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag.

BOUW- EN WONINGBUREAUX
Bouwbureau J. van Gemert, Valkenboschkade 277, Den Haag.
Bouwbureau C. Hoogendoorn, Ieplaan 201, Den Haag.
Woningbureau „Actief", Archimedesstraat 41, Den Haag.
Woningbureau W. Hoksbergen, Bezuidenhout 14, Den Haag.
Woningbureau „Meerdervoort", Laan van Meerdervoort 296, Den Haag.

BRANDSTOFFEN
Firma Van Dijk, Nieuwe Haven 366, Den Haag.
N.V. Haagsche Brandstoffenhandel „De Concurrent", Trekweg 84, Den Haag.
J. van Vuuren, Denneweg 67A, Den Haag.

BROODFABRIEKEN
Gebr. ten Hoeve, Wald. Pyrmontkade 2c, Den Haag.

CARGADOORS EN EXPEDITEURS
De Vries & Co., de Ruyterkade 100, Amsterdam.
De Vries & Co., v. Vollenhovenstraat 17, Rotterdam.

COMESTIBLES-DELICATESSEN
Joh. Toet, Aert v. d. Goesstraat 34, Den Haag.

DAMESKAPPERS
Maison Alice, Plein 11, Den Haag.
Au Paradis, Toussaintkade 2, Den Haag.
Maison Neustadt, Bezuidenhoutscheweg 3, Den Haag

DANSINSTITUTEN
Dansinstituut „Henri", Archimedesstraat 64, Den Haag.

DIVERSEN
G. v. Willigen, Havenkade 4, Den Haag.

DROGISTEN
Drogisterij „De Boer", Paulus Buysstraat 9, Scheveningen.
Drogisterij de Laan, L. v. Meerdervoort 527, Den Haag.
G. v. d. Gaag, Groenmarkt 27, Den Haag.
G. v. d. Sel, Copernicusstraat 221, Den Haag.
A. de Vries, Kerkstraat 98, Hilversum.

ELECTR. INSTALLATIES EN -ARTIKELEN
P. v. d. Berg, Bankastraat 41, Den Haag.
Van Eijck, 2e Sweelinckstraat 93, Den Haag.
W. G. Scheeres, Hooigracht 1C, Den Haag.
M. Vrolijk, Thomsonlaan 41, Den Haag.
Frans v. Wijk, Vlamingstraat 24, Den Haag.
J. Zuiderweg, Nicolaistraat 37, Den Haag.

EMBALLAGE EN EXPEDITIE
A. Rietveld, v. Bijlandstraat 27, Den Haag.

FOTOGRAFEN EN LEVERANCIERS VAN FOTO-ARTIKELEN
Lappöhn, Passage, Den Haag.
Ph. Starke, Hoofdstraat 172, Apeldoorn.

doeng") en het *Bat. Nwsbl.* (28 Juni „Waaraan het meeste behoefte bestaat").

Nog steeds: de klap.

Het Semarangsche *„Alg. Hbld."* kan zich niet vereenigen met de inzichten van de *Deli Crt.* over het verbieden van *de klap:* Ga zelf staan te midden van hen, laat hen U omverloopen, als ge niet vlug genoeg op zij gaat; wek bij hen den indruk dat ge bang voor hen zijt. Zie dan, hoe lang gij nog in Uwe betrekking blijft, omdat gij geen werk van hen kunt loskrijgen; zie dan, hoe ze U na minimum van tijd zullen tiranniseeren en trotseeren; hoe niet gij, maar zij de baas zullen zijn. Zie dan, hoe lang het duurt, voordat gij het mes in Uw lichaam voelt.... Dan kunnen alle ondernemingen ter Oostkust van Sumatra hun matjes oprollen; dan zullen ze van hun werkvolk geen werk meer los krijgen, of slechts zooveel, dat ze net geen verlies lijden.

De *Deli Crt.* van 27 Juni merkt op, dat men de rottanstraf in de gevangenis, de wettelijke straf in handen der Overheid, toegepast onder medisch toezicht, niet kan vergelijken met de klap op een particuliere onderneming. De groote massa der Europeanen in Deli voelt wel degelijk dat *de klap op onze ondernemingen moet verdwijnen. De slechte elementen moeten geleidelijk uitgerangeerd worden.* Het zal zoo moeten worden — zooals het op menige oudere, gevestigde en kapitaalkrachtige onderneming reeds is — dat het sluiten van een contract feitelijk een premie is voor den goeden werkman. Ieder die ook maar eenigszins tot de slechte of verdachte elementen behoort moet zoodra mogelijk uitgeschakeld worden. Dat gebeurt als regel ook bij kapitaalkrachtige lichamen, die zich dat kunnen veroorloven, maar voor kleinere ondernemingen is dat een groot financieel bezwaar. Regel is wel dat overal een ongewenscht sujet niet wordt toegelaten tot het sluiten van een reëngagement, de Arb. Inspectie zou daar wel een boekje van kunnen open doen; maar het bezwaar geldt de engagementscontracten. Zoodra het Gouvernement, dat de klap verbiedt, een regeling treft voor de ontbinding van contracten zonder financieele schade voor de onderneming, dan is het vraagstuk der slechte elementen ook geheel opgelost. En dat is dan toch eindelijk wel eens als *contraprestatie van de Regeering tegenover dit land* te verwachten. Wat de groote massa der contractanten betreft, voor hen is het baantje van arbeider op de ondernemingen inderdaad een gewilde betrekking, waarvan zij niet gaarne uitgesloten zouden worden. Het gaat dus alleen om de enkele ongeschikte of kwade elementen. Daarmee is de heele zaak van de klap op te lossen.

Wij verwijzen naar de *Deli Crt.* (27 Juni „Alweer de poenale sancti"; 28 Juni 2de bl. „Aanslag op een Madoerees"; 29 Juni „Het panglongbedrijf" en „De Koelie-ordonnantie"), *De Sum. Post* (27 Juni „Arbeidswetgeving en poenale sancti") en *De Loc.* (20 Juni, blz. 13 „Aanslag op een administrateur bij Soekaboemi").

II. UIT DE INHEEMSCHE EN CHINEESCHE PERS.

„Zeer gevaarlijk".

Onder bovenstaand hoofd komt in het liberale blad *Bahagia* te Semarang van 4 Juni een artikel voor, waarin de schrijver begint met te verklaren dat het thans gebleken is dat de nieuwe G.G. de positie van het Inlandsche volk tracht te verheffen, daardoor voortgaande in den geest van Mr. C. Th. van Deventer, den vriend van den Inlander.

De daden en het streven van de tegenwoordige Regeering zullen veel bijdragen tot de welvaart en het welzijn van Land en Volk, want een „fijne" politiek is meer waard dan een geweldpolitiek, daar deze het verlies van het volksvertrouwen kan veroorzaken.

De kapitalisten echter houden nog steeds de oude koloniale politiek vast en willen aan de kolonie geen meerdere vrijheden geven en daarom werd dan ook de G.G. de Graeff naar aanleiding der wijziging in samenstelling van den Volksraad, door het Amsterdamsche *Handelsblad* slap en een bederver van het gezag genoemd. Schrijver beschouwt dergelijke aanvallen als te zijn gedaan door laaghartige lieden, bekrompen van inzicht.

Het *Handelsblad* doet niet anders dan handelspolitiek voeren en is alleen op winst uit en acht het natuurlijk een groot nadeel dat de Inlander

vooruit komt; dit is een laaghartige onge... politiek.

Dan deelt schrijver mede dat volgens een A... bericht, het Handelsblad critiek had uitgeoef... het voorstel tot benoeming van twee Inlan... leden in den Raad van Indië, hetwelk di... „zeer gevaarlijk" had genoemd. Hij roept uit: ... daar lezers, hoe het Amst. Handelsblad in ... is! En door die verbouwereerdheid is he... anti-volksvooruitgang geworden en wil he... lonie voor zich gereserveerd houden".

Schrijver gelooft dat dit „gevaarlijk" zijn o... blad en zijn eigen partij zal terugslaan. Wa... wordt G.G. de Graeff te dezen opzichte aang... en gelaakt, toch vertrouwt schrijver dat Z. E. ... stap achteruit zal gaan, want de G.G. is ... overtuigd dat het volksvertrouwen, hetwelk th... zoover weg is, slechts herwonnen kan worden ... fijn en scherpzinnig beleid en met een rechtv... Bestuur.

Schrijver eindigt met de aandacht te vestig... de rede welke H. M. de Koningin per radio tot ... heeft gehouden en waarin verklaard werd ... nieuwe tijden nieuwe eischen brengen. Me... schouwe dus de nieuwste wijzigingen ni... vreemd, want het is de tijd die ze meebrengt.

Eenheid

Onder dit hoofd komt in het blad *Hindia B...* (S. I. nationalistisch, Kediri) een beschouwing ... waarin de schrijver zegt dat men na het s... tusschen twee der voormannnn van de In... volksbeweging mr. Singgih en Hadji Salim ... wegen de aansporing aan de Indonesiërs hoo... roepen om zich te vereenigen, indien zij vrijh... verhevenheid willen bereiken. Hij veroordeel... dat onderlinge getwist en maakt melding va... plan van Dr. Soekiman om ten spoedigste een ... nesisch leiderscongres te Djokdja bijeen te r... ten einde eenheid onder die leiders te br... Hij merkt verder op dat het heel moeilijk is ... een land als Indonesië die eenheid tot st... brengen waar de verschillende volksgroepen d... kennen. De geschiedenis leert voorts dat er v... bereiken van die eenheid een macht noodig ... de menschen één van zin en één van wil do... Hier heeft men een cirkelgang: alleen eenheid ... macht, maar alleen door macht krijgt men e... Om die eenheid te verkrijgen moet „het cri... historische en psychologische moment"" w... benut om in te grijpen en daarvoor heeft men ... genie noodig.

Schrijver wijst op den profeet Mohammed ... Bismarck, die beide het juiste oogenblik wist... benutten om resp. Arabië en Duitschland gr... maken en zegt dat de Indonesiërs, speciaal de ... der Partij Sarekat Islam, aandacht moeten s... ken aan wat de geschiedenis leert.

Naar aanleiding van deze beschouwing m... de redactie van het blad eenige opmerkingen e... klaart dat de vernedering, waarin een ras ve... alleen het gevolg is aan gemis van eensgezin... Zij waarschuwt tegen overijld te werk gaan o... een leiderscongres; men moet niet terstond ... vereeniging oprichten want vele intellectu... zijn nog onervaren in de politiek en hun den... nog te Europeesch. Ze zijn bang voor consequ... en om hun goede inkomsten te verliezen, in ... geval ze als Inlander zouden moeten leven, w... niet meer kunnen.

Eenige jaren lang moet het bij een congres ... ven, waarop de leiders hun bevindingen kunn... kend maken omtrent de wijze waarop getracht ... worden de vrijheid te bereiken, de econom... toestand te verbeteren, 't onderwijs te bevord... enz. Aangezien Indië geen vrij land is, maar ... honderden jaren een kolonie, waar het verd... heerschsysteem krachtig wordt toegepast, sta... procent van de intellectueelen onder den in... van het onderwijs van imperialistische zijde. ... bewijs hiervoor is b.v. dat iemand van de st... club te Soerabaja de non-coöperatie wilde do... ren als de G.-G. de belofte van openstelling ... hoogste ambten voor Inlanders niet gestand ... doen; men is dus voor alles te vinden als ... hooge salarissen worden verkregen. Indien ... werkelijk nationaliteisgevoel had, zou men an... voorwaarden gesteld hebben, als uitbreiding ... het kiesrecht, verbetering van 't onderwijs, vrij... van het woord, enz.

Een nu op te richten vereeniging van leiders ... blijken uit twee kampen te bestaan: het een... non-coöperators als b.v. de P. S. I. en intellectu... te Bandoeng en het andere van de halve non-coö...

...ors, als b.v. soortgenooten van Mr. Singgih, B. O. ...leiders van vereenigingen van Gouv.-ambtenaren. ...s over eenige jaren kan men gaan denken over ...groote vereeniging en in dien tusschentijd moe... de leiders elkaar niet becritiseeren.

...e redactie eindigt met te verklaren dat volgens ...leer van het P. S. I. er geen organisatie ver...n en duurzaam kan zijn wanneer niet de Islam ...band vormt. En wat Mohammad gebood over ...samenleving, de eensgezindheid, het eeren van ...d en volk, geeft een voldoende richtsnoer.

...en ander schrijver in hetzelfde blad, wijzende ...het vroegere aanzien, het daarna ingetreden ver... en de thans gebleken algemeene weder-opleving ... den Islam, zegt dat het „critische, historische ...psychologische oogenblik" om te handelen, waar ...eerste schrijver op doelde, thans aangebroken is. ...e Islammieten moeten dezen tijd benutten om ...h uit hun lijden en slavernij te helpen, om te ...komen aan de verdrukking der Westersche kapi...listen en imperialisten. Het middel daartoe is vol...s schrijver het oprichten van een afdeeling Oost-...dië van de organisatie Moe'tamar, die de verbrei...g van den Islam over de geheele wereld propa...ert. De schrijver roept ten slotte uit: „Thans is ... de tijd om ons te bevrijden van de vernedering ...r onze krachten te vereenigen met die van de ...mieten over de heele wereld en gezamenlijk met ... in Moe'tamar actie te voeren. Slechts de een...d van het Islamvolk kan de overheerschte ras... helpen." Hij smeekt de hulp van Allah af om ... de kinderen van Indië de kracht „en hetgeen ...der noodig is" te geven om hun doel te bereiken.

De hoop op onafhankelijkheid.

...n het radicale blad *Sinar Indonesia* te Soerabaja ...rdt een beroep gedaan op de Indonesiërs om niet ... hoop te verliezen op het einde van het knecht...ap, dus op de vrijheid van Indonesië.

...e schrijver wijdt uit over het spreekwoord dat ... begin een einde moet meebrengen, op het ver... en het te niet gaan in den loop der geschiedenis ... zoovele eertijds machtige landen en wijst op ... feit dat in alle gekoloniseerde landen een be...ging is begonnen om zich vrij te maken. Hij ...agt waarheen dat alles zal leiden en vertrouwt ... alle Indonesiërs zichzelven met kloppend hart ...llen afvragen: „Wanneer toch zal de zon van het ...sten opkomen en onze gouden eeuw aanbreken, ... het einde der slavernij der Indonesiëërs, dus de ...afhankelijkheid van Indonesië?" Indachtig aan ... natuurwet dat alle begin een einde heeft, roept ... zijn landgenooten toe dat ook hun ellende en ...eilijkheden, hun domheid, hun dwalen in duis...nis een grens en een einde hebben, maar dat het ... weg of dichtbij zijn van dat einde van henzelven ...hangt.

Hij geeft een veeg uit de pan aan zich Indonesiërs ...emende individuen, die nochtans niet meedoen ...n het streven naar onafhankelijkheid en daarom ...n ander lot verdienen dan dat men hen eeuwig ... slaven behandelt.

Daarna zegt schrijver dat het wel beweerd wordt ... het moederland Indië zal loslaten indien de be...lking geschikt genoeg zal zijn om het bestuur zelf ... voeren, doch dat het geloof in die gelofte ver...ijnt als men denkt aan de volgende woorden van ... Hollandsch professor: „Onze Oost-Indische ...ndenwereld heeft ons voor geen klein deel onze ...ekenis geschonken en doet dat nog. Waar zou... de Hollandsche schepen heen moeten varen, in... Indonesië vrijgemaakt ware; waar zou het af...gebied voor de producten der industrie zijn en ... zou het staan met den handel, welke hoofd...elijk bestaat uit dien in Indische producten?"

Als dat waar is dan wil schrijver op zijn beurt ...ggen dat het dan moeilijk worden zal voor de an...re vreemdelingen. De vraag is echter slechts wan...er de vrijheid voor *ons* komt.

Besluitende betoogt schrijver dat het volk eener ...lonie, dat het gevoel van eigenwaarde in zich be...nt te voelen, onvermijdelijk moet geraken tot een ...ijheidsbeweging, hetzij revolutionnair of evolu...nnair. Hij haalt een gezegde van „broeder" Mar...edi aan dat de geschiedenis leert hoe de over...erschte volken werkelijk niet te laf zijn om bloed ... vergieten, dat wil dus zeggen: volken die het ge...is van vrijheid en den druk der slavernij inder...aad gevoelen en daarom voor de onafhankelijkheid ...uur willen betalen...... n.l. met hun bloed. Hij ...aant de Indonesiërs aan niet de hoop te verliezen, ...ch te vereenigen en aan hun gemeenschappelijk ...deaal te denken.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

Een begrafenis op Soemba.

Een der eigenaardigste gebruiken der animistische bevolking van het eiland Soemba (in den Timor-Archipel) is de gewoonte om het stoffelijk overschot van aanzienlijke personen geruimen tijd, soms zelfs jaren lang, boven aarde te laten staan, alvorens het aan den schoot der aarde toe te vertrouwen.

Ds. P. J. Lambooy, missionair-predikant te Pajeti, op genoemd eiland, geeft, in het Juni-Nr. van „De Macedoniër", een treffende beschrijving van een dergelijke plechtigheid; we veroorloven ons deze geheel over te nemen.

„Reeds twee jaar was hij dood, de oude kapala van Watoe Mbaka. Hij was heel rijk geweest, bezat veertig kudden paarden, iedere kudde van tien tot twintig paarden; verder honderden karbouwen, runderen; en ontelbare goudstukken en kostbare kralen.

En nu zat hij daar, de handen onder de kin gebonden, met opgetrokken knieën, tot een miserabel pakje bijeengebonden. Eenige mooie weefsels moesten het doode lichaam ophouden, dat het niet omver viel en moesten de lucht tegenhouden, die heel het huis doordrong.

Zoo zat hij, de oude man, van alle glorie beroofd, hij, die eenmaal rijker was geweest, dan de vorst zelf. Hij zat in een gevlochten mand, met enkele weefsels ingepakt, en een mooie hoofddoek daaropgelegd.

Twee jaren lang heeft hij gezeten, in het donker van het huis op den grond, terwijl zijn siritasch en eetgerei bij hem opgehangen waren, terwijl iederen dag een slaaf hem wat sirih-pinang kwam offreeren. Zoo zat hij, en ieder meed hem liefst, want het onwelriekende lijkvocht druipte onder de mand uit.

Twee jaar lang heeft hij zoo gezeten.

Maar eindelijk kwam de dag van de begrafenis.

Reeds maanden lang hadden de slaven van den Vorst een grooten steen uit de bergen gehouwen en getrokken naar de plaats, waar zijn vroegere kampong gestaan had. Een gat in den grond was gegraven, vlak tusschen andere graven in, daar moest hij in, en een groote steen zou hem wel verder den grond indrukken.

De groote dag kwam.

Alle voorbereidingen waren afgeloopen; boodschappen waren gestuurd naar alle familieleden en bekenden, en een menigte menschen waren al samengekomen, die iederen dag eten moesten hebben en sirih-pinang.

Ook de Vorst van Lewa met zijn beide medebestuurders waren gekomen.

Doch niet uit louter belangstelling voor hun geliefden onderdaan.

Want, naar hun zeggen had de doode vlak voor zijn dood al zijn bezittingen vermaakt aan den Vorst van Lewa. Die alles dan ook op kwam eischen. Maar als vergoeding dan ook de zware onkosten van de begrafenis op zich nam. Trouwens de nabestaanden, die door deze wilsbeschikking tot armoede vervielen, konden dit onmogelijk dragen.

Velen waren er samen gekomen, want de familie van den zeer ouden man was groot. Velen mochten hem grootvader of overgrootvader noemen. Maar zij kwamen niet uit blijdschap om de erfenis te verdeelen, maar in wrok tegen den Vorst, tegen wien men zich niet dorst te verzetten.

Nadat op den grooten dag alle menschen gegeten hadden, werd er gebeden tot den Marapoe: die sirih-pinang ontving, om hem gunstig te stemmen. Ook de doode werd aangeroepen en de te slachten karbouwen en paarden mocht hij gebruiken, mits hij goede oogsten en zegeningen aan zijn nageslacht bracht.

De karbouwen, drie in getal, werden voorgebracht, onbewust van den dood, die dreigde. Met domme, onbestemde oogen, stonden ze te staren naar de springende, schreeuwende menigte, gehuld in een stofwolk. Tien menschen aan den eenen kant en tien aan den anderen kant trokken een touw, gebonden door zijn neus, zoodat bewegen onmogelijk was.

Een woest springende Soembanees, versierd met kleurige linten komt aangedanst, mikt en buigt zich onder de keel van het dier en zijn mes flikkert heen en weer en plotseling geeft hij het geweldige dier een houw in de strot; het bloed spat en stroomt eruit. De karbouw wil zich bewegen, maar kan niet, goed vastgebonden als hij is. Dan staat hij, verdoofd, de kop in de lucht. Hij kan niets meer

LIJST VAN ADRESSEN

ten behoeve van Repatrieerenden

(Vervolg).

GARAGES

Garage Havro, Kanonstraat, Den Haag.
Garage Jansen, Rijks Straatweg 773, Wassenaar.
Garage Kinsbergen, Nieuwstraat 59, Apeldoorn.

GASFORNUIZEN

American House, Anna Paulownastr. 21, Den Haag.

GLAZENWASSCHERIJEN

N. V. Cemsto, Hunsestraat 39, Den Haag.

GRAMOPHONE-HANDELAREN

L. Zwaal, Regentesselaan 24, Den Haag.

GROENTEN EN FRUIT

J. Eversmann, Edisonstraat 139, Den Haag.

HAARDEN

J. Snoeck, Zeestraat 51, Den Haag.

HEEREN-MODEARTIKELEN

J. Huizer, Thomsonplein, Den Haag.
Kalker's Modemagazijnen, Kalverstraat 100, Amsterdam.
W. F. Meijer, Hoofdstraat 93, Apeldoorn.

HOEDEN

Kalker's Modemagazijnen, Kalverstraat 100, Amsterdam.
Maison de Ruit—v. d. Waag, Charl. de Bourbonstraat 27, Den Haag.

HOTELS, PENSIONS ENZ.

American Hotel, Amsterdam.
Vacantiehuis „Den Lindenhof", Vierhouten.
Hotel-Rest. de Twee Steden, Buitenhof, Den Haag.
Hotel-Rest. Duinoord, Sweelinckplein, Den Haag.
Rusthuis Eigen Sfeer, v. Boetzelaerlaan 205, Den Haag.
Pension Evesto, Nassaulaan 2B, Den Haag.
Hotel des Indes, Weltevreden.
Hotel Pension Insulinde, Bankaplein 2, Den Haag.
Rusthuis Zr. Kersloot, Esschenlaan 86, Rotterdam.
Pension Patria, Lindenheuvel 2, Hilversum.
Pension Petronella, G. Reynststraat 36, Den Haag.
Hotel Promenade, Oude Schev. weg 21, Den Haag.
Pension Strikwerda, 76 J. v. Oldenbarneveldtlaan, Den Haag.

HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN

Frans van Wijk, Vlamingstraat, Den Haag.

INDISCHE UITRUSTINGEN

Firma Kalker, Kalverstraat 100, Amsterdam.
W. F. Meyer, Hoofdstraat 93, Apeldoorn.

INRICHTINGEN VAN ONDERWIJS

Chr. Lyceum, Zeist.
Christelijk Lyceum, Emmakade 43, Haarlem.
De Vrije School, v. Speykstraat 46, Den Haag.
Instituut Schoevers, Stadhoudersplein 3, Den Haag.

JUWELIERS

Begeer, v. Kempen en Vos, Noordeinde, Den Haag.
Jedelo, Noordeinde 100, Den Haag.

KIPPENVOER

Verboog, Waalsdorperlaan, Den Haag.

KLEEDINGMAGAZIJNEN

Kleedingmagazijn P. v. d. Brul, Veenestr. Den Haag.

KRUIDENIERSWAREN EN COMESTIBLES

A. W. M. Polders, Franklinstraat 78, Den Haag.

LUXE ARTIKELEN

J. A. Schlette, Willem de Zwijgerlaan 50, bij Fred. Hendriklaan, Den Haag, Telefoon 50888.

MANUFACTURENHANDEL

Iserief & Co., Veenestraat 16, Den Haag.
Wisbrun & Liffman, Veenestraat 35, Den Haag.

METAALWAREN

A. Frieling, Schalkburgerstraat 381, Den Haag.

MEUBILEERINGEN

Het Smyrna Tapijtenhuis, Ampèrestraat 30, Den Haag.
C. v. Moorsel, J. Hendrikstraat 9, Den Haag.
Gebr. Jungschläger, J. Hendrikstraat 19, Den Haag.
A. Okhuysen, Obrechtstraat 474, Den Haag.
W. J. M. Simonis, Groenmarkt 34, Den Haag.
Firma Segaar, Spui 218/Thomsonlaan 93, Den Haag.
Schöder & Co., Groenmarkt, Den Haag.

MOTORHANDELAREN

Holland Motor- en Rijwiel Comp., W. de Withstraat 68, Den Haag.

doen dan een dof gekreun laten hooren, en dan zakt hij met den kop voorover in het zand en trekt en slaat met de pooten. Een Soembanees nadert hem voorzichtig en slaat den staart af; een ander hakt de horens af, honden en varkens, belust op bloed, likken aan alle kanten en krijgen soms een trap van het stuiptrekkende dier.

Zoo sterven zij alle drie; en het duurt niet lang of er ligt een vormelooze klomp bloed en vleesch, waar in gesneden en gehouwen wordt om de eetbare stukken er uit te halen; de kop ligt iets vooruit alleen, de oogen open, starend in de verte.

(Wordt vervolgd).

De Postspaarbank in Ned.-Indië.

Ter Landsdrukkerij te Weltevreden is verschenen het verslag omtrent den Dienst der Postspaarbank in Ned.-Indië over het jaar 1926.

Het volgende is er aan ontleend. Het aantal Europeesche inleggers bedroeg op 31 Dec. van het verslagjaar: 74.278, het aantal Inlanders 180.461 en Vreemde Oosterlingen 17.148. Het gezamenlijk tegoed bedroeg *f* 19.495.148.83, aldus verdeeld: Europeanen *f* 12.816.780.18, Inlanders *f* 5.753.488.79 en Vr. Oosterlingen *f* 924.879.86. Het tegoed der inleggers van Europeeschen landaard verminderde in 1926 met 0.2 %, terwijl dat der Inlanders en Vr. Oosterlingen vermeerderde met respectievelijk 9.4 % en 7 % (in 1925 was het tegoed der Europ. verminderd met 2.3 %, terwijl dat der Inl. en Vr. Oosterlingen vermeerderde met resp. 10.3 % en 16.3 %). De percentsgewijze verhouding van het tegoed der inleggers was: Europ. 65.74 %, Inl. 29.51 %, Vr. O. 4.75 % (in 1923 resp. 72.51 %, 24.12 % en 3.37 %).

Tijdschrift voor Ind. Taal-, Land- en Volkenkunde.

Afl. 4 van deel 66 van dit tijdschr. bevat: Het huwelijksrecht bij de Dajaks in de onderafdeeling Boentok (Oost-Borneo), door J. Mallinckrodt. — Eene niet gepubliceerde kaart van de belegering van Malakka in 1640—1641, door Mr. Dr. J. C. van Overvoorde. — Sternkunde und Sterndeuterei im malaiischen Archipel, von Alfred Maass. Nachtrag. (Mit Abbild.). — Schaamplaten in de Hindoe-Javaansche kunst, door Dr. W. F. Stutterheim (met plaat). — Uittreksel uit Notulen der Algemeine en Directie-vergaderingen van het Kon. Bataviaasch Genootschap van K. en W.

Oudheidkundige Dienst in Ned.-Indië.

Als uitgave van het Kon. Bat. Gen. v. K. en W. is verschenen het verslag van den Oudheidk. Dienst in Ned.-Indië over het eerste en tweede kwartaal 1926. Behalve een overzicht van hetgeen over genoemd tijdvak door genoemde instelling is verricht op het gebied van instandhouding enz. van Hindoe-Javaansche oudheden (aan de Hollandsche schijnt geen aandacht meer te worden besteed), bevat deze publicatie de volgende bijdragen: Transscriptie van een inscriptie uit Goenoeng Kidoel. — Oudheden in particulier bezit. De voormalige collectie Dieduksman, door Dr. F. D. K. Bosch (met platen). — Aanwinsten van de archaeologische collectie van het Kon. Bat. Gen., door Dr. F. D. K. Bosch (met platen). — Bijdragen tot de topografie van Oost-Java in de middeleeuwen (vervolg), door Dr. P. V. van Stein Callenfels. — Aanteekeningen op deze beschouwingen, door Ir. H. Maclaine Pont. — Eenige oudheidkundige gegevens omtrent den middeleeuwschen bevloeiingstoestand van de zoogenaamde „Woeste gronden van de lieden van Trik", voor zoover zij wellicht van belang zullen kunnen zijn voor eene herziening van den tegenwoordigen toestand, door Ir. H. Maclaine Pont.

De Indische Mercuur.

No. 30 (27 Juli). De Java Suikerindustrie en hare beteekenis voor land en volk, door Mr. J. J. Tichelaar. Besproken door Dr. H. C. Prinsen Geerligs. — Nederlandsche Handel-Maatschappij (Economisch overzicht, ontleend aan het jaarverslag over 1926). Koloniaal verslag van Suriname over 1926. (Rede van den Gouverneur). — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft in dit Nr. een overzicht van literatuur over vezelstoffen en bodemvraagstukken.

Landbouw. Tijdschrift der Vereeniging van Landbouwconsulenten.

Het Juni-Nr. is bijna geheel ingenomen door een studie van den heer J. J. Ochse over de vruchtencultuur in de ommelanden van Batavia (speciaal

een 25-tal desa's van de districten Meester-Corneli en Kebajoran, die behoord hebben tot verschillen particuliere landen, welke door afkoop weder staatsdomein zijn teruggebracht). Verschillende beeldingen en een kaart zijn aan de beschrijving to gevoegd. — Verder o.m. eene critische besprek door de Vr., van Dr. B. J. Th. White's dissertati „Een onderzoek naar fijnheid en verdeeling het phosphorzuur en zijn opneembaarheid in mergelgronden van Java", met antwoord van Dr

De Indische Culturen.

Uit den inhoud van No. 12 (15 Juni '27). drobium S. W., door H. J. Wigman (slot). Met — Kunstmatige hybridisatie van rijst, door Ramiah. — Over de bodemverzorging op theeond nemingen in het Zuid-Aziatische cultuurgebi door L. W. Weddige. — Gedragslijn te volgen het verstrijken van de termijnen, waarvoor pachtsrechten zijn verleend, door Du Marchi vaas. — De ontwikkeling van de erfcultuur, Ir. E. de Vries. — De bevolkingsrubbercultuur Ned.-Indië, door A. Luytjes (Eindrapport). — tig jaar tabakscultuur. Het gouden jubileum „Arendsburg".

Indisch Militair Tijdschrift.

No. 6 van jaarg. '27 o.m.: J. B. van Heuts (portret met bijschrift). — Van Heutsz als aanvo der. — Verslag omtrent kort-golfproeven bij technische Compagnie van het Bataljon Genietr pen, door J. de Jongh Swemer. — Welke doel moet de Artillerie bestrijden? Inleiding tot eene spreking van het gebruik der Artillerie, door J. D maar. — De Cavalerie bij den terugtocht en bij vervolging, door C. H. van Doornum. — De orga satie van de mobiele artillerie van het Indisch leger, door C. K. — De stand van de luchtfotogra metrie in Ned.-Indië, door R. C. Gaade (slot). Eenige algemeene beschouwingen over den oorlog, door Dr. H. J. van Giffen en A. Gottsch (vervolg). — Over en uit den werkkring van civiel en militair bestuurder, door P. W. F. Kan (vervolg). — Politiek overzicht, door F. de B.

Locale Belangen.

Afl. 12 (16 Juni '27). Na het (Decentralisatie Congres, door G. de Raad (met portretten). — schrede vooruit! De opheffing der desa-autonom binnen het gebied der gemeenten, door D. C. V. Nota over verbetering van de wegen in beheer het Regentschap Bandoeng, door J. Mol. — Dece traliana. — Uit den Volksraad. Enz.

• • •

Alphabetisch Register op de Staats- en Bijbladen van Nederlandsch-Indië. Vervolg 1926, door Mr. C. Hekmeijer. (Nijmegen, F. E. Macdonald).

Encyclopaedie van Nederlandsch-Indië, onder redactie van Prof. C. Spat. Aanvullingen en wijzi gingen. Afl. 16. Bestuurswezen (slot). — Volks raad (eerste gedeelte). ('s-Gravenhage, M. Nijhoff — Leiden, E. J. Brill).

Batakspiegel. Tweede, vermeerderde druk (met kaart), door M. Joustra. (Uitgaven van het Bataksch Instituut. No. 21). (Leiden, S. C. van Doesburgh).

Statistiek van de scheepvaart in Nederlandsch-Indië over het jaar 1926. Samengesteld bij het Hoofdkantoor van Scheepvaart. (Weltevreden, F. B. Smits).

Catalogus van 's Rijks Ethnograpisch Museum. Deel XIX. Celebes. III. Midden-Celebes (slot) en Noord-Celebes, Sangir- en Talaut-eilanden, door Dr. H. H. Juynboll, Directeur van 's Rijks Ethnog Museum. Met platen. (Leiden, E. J. Brill).

De ontwikkeling van de steenkoolwinning in Koetai (Borneo), door Dr. R. Broersma. (Economisch-Statistische Berichten. 27 Juli '27).

Suriname.

Wij ontleenen aan „De West" van 28 Juni het volgende belangrijke artikel:

„De Argosy van Demerara van 12 Juni, bevatte het volgend bericht:

De heer David E. Headly van Demerara is Woensdag hier teruggekeerd uit New-York per s.s. Mayaro, na een afwezigheid van ongeveer zeven jaren. Hij verliet de kolonie in 1919, om te trachten in Londen Britsch kapitaal te interesseeren voor de bauxietwinning in Demerara, en bezocht daarna de Vereenigde Staten van Noord-Amerika.

De heer Headly verklaarde gisteren aan een reporter van de Argosy, dat hij teruggekeerd is in de kolonie, in het belang van een Amerikaansch syndicaat, hetwelk bereid is verscheidene millioenen dollars te beleggen in de Guyana's.

Het syndicaat zal zich echter in hoofdzaak interesseeren voor Hollandsch Guyana, waar volgens den heer Headly, vreemdelingen niet bemoeilijkt worden door het Gouvernement, of de dupe worden van de kuiperijen van allerlei politieke partijen, als in Demerara.

De heer Headly verwachtte met de Maraval, welk schip 8 Juni van New-York vertrok, een gezelschap van tien personen, onder leiding van Judge Alexander Wolf, afgevaardigd aandeelhouder van het New York Republican Committee en leider van het vierde district van Manhattan.

Het syndicaat telt honderd vooraanstaande personen van New-York — politici, bankiers en kooplieden — onder wie de heer Samuel Koening, president van de Republican Country Committee, en Colonel Harewood, die aanvoerder was van het 15de gekleurde regiment in den oorlog.

Het syndicaat heeft in Suriname terreinen aangevraagd voor den aanplant van rubber, en uitgestrekte concessiën voor bauxite, goud, cinnabar en hout.

Het is eveneens bereid om, op advies van den heer Headly, zich te interesseeren in de diamantindustrie in Demerara, indien daarvoor de noodige medewerking der autoriteiten wordt verleend.

Tot zoover het bericht in de Argosy.

Intusschen hebben de Amerikaansche bezoekers Paramaribo bereikt en wij hadden een onderhoud met den heer Headly, die reeds in 1919 eenigen tijd in Suriname vertoefde in verband met bauxietaangelegenheden.

Van hier reisde de heer Headly, via Demerara, naar Engeland en vertoefde daarna verscheidene jaren in de Vereenigde Staten van Noord Amerika. Zelf met de beste indrukken uit Suriname vertrokken, liet de heer Headly niet na in Amerika reclame te maken voor onze kolonie. Het geluk diende hem ten slotte, doordien hij een gewillig oor vond bij den heer Alexander Wolf, voormalig rechter te New York, een zeer invloedrijk politicus en een man van buitengewoon grooten invloed in bankkringen.

Het gelukte den heer Headly om den heer Wolf zoozeer te interesseeren voor verschillende aangelegenheden van Suriname, dat deze besloot, met groote persoonlijke opoffering, zelf een kijkje te komen nemen, in gezelschap van eenige bekende ingenieurs. Aanvankelijk was er over gedacht om ook een houtvester mede te nemen, maar op advies van den heer Headly werd daarvan afgezien, omdat hij van oordeel was, dat alle gewenschte inlichtingen van Gouvernementswege op dat gebied te verkrijgen zouden zijn.

Indien het oordeel dezer heeren over de mijnbouwkundige mogelijkheden van Suriname gunstig uitvalt, is practisch kapitaal in elke gewenschte hoeveelheid beschikbaar. Het syndicaat heeft reeds concessie genomen in de Grankreek, voor goud en cinnabar, voorts concessie voor bauxiet aangevraagd in Cottica, terwijl het zich bijzonder interesseert voor rubber en meubelhout. Een der deelnemers van het syndicaat is eigenaar van uitgestrekte meubelfabrieken.

De heer Headly verzekerde ons, dat de heeren Wolf cum suis reeds een gunstigen indruk ontvingen van de kolonie en van de mogelijkheden in Suriname. Hij verklaarde, dat het doel was om door samenwerking op te bouwen en dat al wat de heeren verlangden, was: een faire behandeling.

De heer Wolf, wiens tijd kostbaar is, zal waarschijnlijk niet langer dan een week of zes hier kunnen vertoeven. Hij is directeur van een reuzen onderneming, die een nieuwe uitvinding exploiteert op het gebied van telegraafkabels (waardoor berichten tienmaal sneller kunnen worden verzonden dan vroeger) en heeft bovendien tal van andere zaken, die zijn tegenwoordigheid opeischen in de Vereenigde Staten".

• • •

„De Telegraaf" van 29 Juli, 2e Avondblad, in een hoofdartikel het bovenstaand bericht besprekende, merkt op:

„Als het van Surinaamsch standpunt bezien uiterste bevredigend dat een groot buitenlandsch syndicaat zich opmaakt om Suriname's economische ontwikkeling krachtig ter hand te nemen, het pleit niet voor den Nederlandschen ondernemingsgeest onzer dagen, dat een dergelijke grootsche taak aan buitenlandsch initiatief moet worden overgelaten".

[Op dezelfde bladzijde een paar kiekjes van de bauxietmaatschappij in Suriname.]

Een geestige illustratie van deze opmerking geeft Dr. Louis Raemaekers in *„De Telegraaf"* van 31 Juli: „Amerikaansche ondernemingsgeest tegenover Ned. laksheid". Uncle Sam trekt aan de groote slaapmuts waaronder de Nederlandsche regeering, bank en handel gezamelijk zitten te slapen. Onder staat: „Amerikaansch syndicaat: Ik hoop niet, dat ik de heeren stoor, maar je hebt daar zoo'n mooie kolonie in de West, waar ik wel een concessie wou hebben".

Wanneer teekent Dr. Raemaekers de vijfde poot van het schaap, die de Nederlandsche ondernemingsgeest verlangt?

• • •

In *„De West"* van 5 Juli een onderhoud van den redacteur met den heer Wolf, waarbij deze o.m. verklaarde dat hij sedert verscheidene jaren rapporten omtrent Suriname had ontvangen en dat, indien de oorlog niet was uitgebroken zijn syndicaat reeds veel eerder de kolonie zou hebben bezocht.

• • •

„De West" van 17 Juni schrijft:

Houtexploitatie. Eenige maanden geleden kwamen hier uit de heeren J. C. Mouw en D. J. Ruyter Jr., om de mogelijkheden na te gaan op het gebied van houtexploitatie.

De reizigers keerden de vorige week terug naar Nederland. Wij vernemen, dat de mogelijkheid niet uitgesloten is, dat hun bezoek zal leiden tot exploitatie.

Het Gouvernements Advertentieblad bericht, dat genoemde heeren een perceel van ongeveer 20 H.A. deel uitmakende van de vestigingsplaats Livorno, in erfpacht hebben aangevraagd voor 75 jaren. Tevens is hun vergunning verleend om een onderzoek in te stellen naar de aanwezigheid van hout op vier terreinen aan de Surinamerivier, tezamen ruim dertig duizend hectaren beslaande.

• • •

Naar „De Surinamer" meldt is Mr. Akkerman, thans in Nederland, die vroeger werkzaam was bij het petroleumbedrijf in Mexico, aangewezen om het ambt van gouvernementssecretaris in Suriname waar te nemen.

• • •

„De Surinamer" verneemt dat door de Akademie van Wetenschappen in Nederland een aanvang zal worden gemaakt met den druk van het standaardwerk van pater Ahlbrinck over de Caraïben. De drukkosten bedragen zeven duizend gulden, waarvan de regeering tweeduizend gulden bijdraagt.

• • •

Van „De West", die wij per laatste mail ontvingen, ontbraken de nummers 1854 en 1857 en van „Suriname" de nummers 53 en 54. „De Surinamer" ontvingen wij in het geheel niet. De berichten hierboven uit dit blad zijn ontleend aan „De West".

• • •

Wat ook in Suriname moge kwijnen, de sport bloeit daar.

Over *„afstand-zwemmen"* lezen wij in „De West" van 14 Juni:

„De zwemsport in Suriname gaat vooruit. In 1921 werd door 22 zwemmers de tocht beproefd van Domburg naar Paramaribo. Van dit aantal slaagden negen er in om zonder rusten het traject af te leggen. Zondag werd dezelfde tocht ondernomen door 30 zwemmers, van wie niet minder dan 24 den tocht volbrachten zonder rusten" . . .

„De zwemmers vertrokken iets over zes uur van Domburg en waren omstreeks tien uur aan de Marinetrap" . . . .

Curaçao.

Negerspaansch of Papiementsch!

Dat men ontevreden is op Curaçao over den gang van zaken, zooals ook uitkomt in het verleden week meegedeelde adres van den Kolonialen Raad, kunnen wij begrijpen. Wij willen ook gaarne in ons blad, dat bedoelt wekelijks de vraagstukken van den dag te belichten, de klachten, die tot uiting komen, belichten. Maar nu vreezen wij wel een beetje,

Aan de Leden van „Oost en West"

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad" is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoopen te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,

2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

LIJST VAN ADRESSEN

ten behoeve van Repatrieerenden

(Vervolg).

MUZIEKHANDELAREN
Ph. Kruseman, Noordeinde 91, Den Haag.

OPTICIENS
P. W. Hiele, L. Jansstraat 27, Utrecht.
C. v. Monsjou, Valkenboschplein 19, Den Haag.

PASSAGE-BUREAUX
Crans & Co., Plein 22a, Den Haag.
De Vries & Co., Dam 6, Amsterdam.

PARAPLUIE-MAGAZIJNEN
Kalker's Modemagazijn, Kalverstr. 100, Amsterdam.
A. Querelle, Schoolstraat 10, Den Haag.

PIANOHANDELAREN
G. Elshove, L. v. Meerdervoort 427, Den Haag.
L. Jacobi, Regentesselaan 123, Den Haag.

POELIERS
P. van Beek, Spui 181a, Den Haag.

PORSELEIN EN AARDEWERK
C. Hoying, Spuistraat 20, Den Haag.

POSTZEGELHANDELAREN
J. K. Rietdijk, L. Poten 15a, 's-Gravenhage.
G. Rootlieb, Heerengracht 8, 's-Gravenhage.

RECHTSKUNDIG INCASSO- EN DETECTIVE-BUREAU
v. d. Geer, W. de Withstraat 79, Den Haag.

RESTAURANTS
Rest. Duinoord, Sweelinckplein, Den Haag.
W. F. Klink, Wagenstraat 109a, Den Haag.
Rest. Promenade, Oude Schev. weg 21, Den Haag.
Rest. de Twee Steden, Buitenhof, Den Haag.

SCHOENMAKERS
A. J. Linneweever, Westeinde 32a, Den Haag.

SIGARENHANDEL
F. H. C. Vlietstra, Fahrenheitstraat 224, Den Haag.

STAALWAREN
J. A. Schlette, Willem de Zwijgerlaan 50, bij Fred. Hendriklaan, Den Haag, Telefoon 50888.

STOOMERIJ EN OPPERSERIJ
Snel Opperserij A.S.O., Azaleastr. 126, Den Haag.

STOOMVAARTLIJNEN
Kon. Paketvaart Mij., Amsterdam.
Rotterdamsche Lloyd, Rotterdam.
Stoomvaart-Mij. Nederland, Amsterdam.

STUCADOORSWERKEN
L. Ph. Bisschops, Sassenheim.

TANDARTSEN
Jac. Schijff, Stadhoudersplein 102, Den Haag.
A. J. M. v. d. Sprong, Laan van Meerdervoort 426, Den Haag.
J. van Veen, Weimarstraat 27, Den Haag.

TEHUIZEN VOOR KINDEREN
Kl. Opvoedingstehuizen, Pr. Mauritsplein 23, Den Haag.
H. Lenstra, Hoofdweg 53, Amsterdam.
Tokuni, Amersfoort.
Zandbergen, Amersfoort.

TEHUIZEN INDISCHE BEDIENDEN
Persinggahan, v. Boetselaerlaan 2, Den Haag.

TOKO'S
Toko Bogor, Suezkade 12—12A, Den Haag.

TRICOT-GOEDEREN
Iserief & Co., Veenestraat 16, Den Haag.

UITZENDING VAN DINERS
Maison Blom, 2e Schuytstraat 77, Den Haag.

VEILINGZALEN EN VERKOOPHUIZEN
Kunstzaal Erica, Oude Schev. weg 25, Den Haag.
Verkooplokaal Pot, Gr. Hertoginnelaan 103, Den Haag.

VERMAKELIJKHEDEN
Dierentuin, Benoordenhoutscheweg, Den Haag.
City Theater, Veenestraat, Den Haag.

VERVERIJEN
Lederverffabriek „De Admiraal", Amsterdam.

VERZEKERINGEN
's-Grav. Rijwielverz. Mij., Conradkade 56, Den Haag.
Onderl. Levensverz. Eigen Hulp, Kortenaerkade 3, Den Haag.

VLEESCHHOUWERIJEN
H. J. M. van Duyne, Keizerstraat 165, Scheveningen.
P. van 't Riet & Zn., Obrechtstraat 177, Den Haag.
Verwoerdt, Heerenstraat 11, Voorburg.

WASCH- EN STRIJKINRICHTINGEN
Gebr. Smeele, Haagweg 499, Loosduinen.

dat men het maathouden verleerd heeft. Men oordeele:

De gouverneur heeft in de Memorie van Antwoord betreffende de herinrichting der politie van de landstaal op Curaçao gesproken als „Negerspaansch, Papiamento." Dat eerste woord heeft de verontwaardiging opgewekt. O.a. van *La Union,* dat schrijft: onze taal, het Papiamentsch, is Negerspaansch geworden in het antwoord van den gouverneur aan den K. R.; wie zijn volk liefheeft, houdt zijn taal hoog, de liefde voor taal is nauw verbonden met de vaderlandsliefde.

Hier wordt dus zoo maar dadelijk aangenomen, dat de gouverneur door te spreken van Negerspaansch, blijk geeft van minachting van de landstaal.

Nog erger en dommer maakt het een inzender in de *Amigoe,* die zichzelf niet zonder een klein tikje zelfverheffing teekent: „De bekende neger W. Kroon" en schrijft: Als de gouverneur ons met het woord *neger* meent te minachten, veracht hij zichzelf ook ermee.

Dit is niet veel minder dan een insinuatie.

Zou men daar op Curaçao niet weten, dat mannen der wetenschap als Hesseling en De Josselin de Jong spreken van Negerspaansch als van Negerhollandsch, Negerengelsch, Negerportugeesch, Negerfransch? Het is kortweg belachelijk.

Belachelijk is ook de redeneering van den heer Kroon, die hierop volgt. Waarom veracht de gouverneur zichzelf als hij van *negers* spreekt? Omdat de negers afstammen van Cham, den blanken zoon van Noach. Het staat er. Het doet denken aan de polemiek tusschen de heeren Van Drimmelen en Kesler in de *West-Indische Gids* van verleden jaar over den Afro-Amerikaan, waarin wij gelezen hebben, dat aan Cham een zwarte kleur wordt toegeschreven.

Wij kiezen geen partij in het moeilijke vraagstuk van Chams kleur.

Waarom zou het ook beleedigend zijn, iemand, die zwart is, een neger te noemen? Hoe moet men zoo iemand dan noemen?? Wij gelooven, dat het evenmin beleedigend bedoeld is als het woord macamba voor Nederlander, dat *La Cruz* en *La Union* meer dan eens in hun kolommen gebruiken.

Klachten over den Minister!

Het oordeel in Curaçao over de begrootingsrede van den minister is niet malser.

De *Amigoe* schrijft:

„Sprekend over de urgentie van de reorganisatie van politie, zegt Minister Koningsberger: „In den laatsten tijd hebben mij nog persoonlijke inlichtingen bereikt, die er op wijzen, hoe de veiligheid in menig opzicht nog te wenschen overlaat, niet alleen die van de goederen, maar ook die van de Europeesche inwoners, die na het vallen van de duisternis dikwijls worden lastig gevallen door gekleurde arbeiders......"

Zoo draait men de rollen om.

Als wij een eerlijke vergelijking maken, wat hun openlijk optreden betreft, tusschen de gekleurde arbeiders van hier, — wij spreken niet van de uit Venezuela geïmporteerde elementen, — en de blanke arbeiders uit Holland hier ingevoerd, dan zal deze zeker in heel veel gevallen niet in 't nadeel onzer arbeiders uitvallen.

Het voorbeeld dat velen dezer blanke arbeiders ons volk geven, is alles behalve stichtelijk.

En wat betreft het lastig gevallen en gemolesteerd worden, durven wij met een gerust hart beweren, dat de fatsoenlijke burgerij veel meer te lijden heeft van velen onzer Hollandsche arbeiders, dan van onze gekleurde inlanders.

Nooit is dan ook de noodzakelijkheid eener krachtige, deugdelijke politiemacht meer urgent geweest, als thans, nu ons eertijds zoo rustig eiland van vreemde arbeiders overstroomd is. Om deze eenigszins in toom te houden, is een sterke politiemacht eisch van het oogenblik."

De Willemstadsche briefschrijver in de *N. R. Ct.* deelt een andere grief mee:

„In het bijzonder heeft men zich hier gestooten aan de door Z.E. gebezigde parabel van het achterlijke kind. En terecht, want het verwijt aan het adres van dat kind is in hooge mate onbillijk. De waarheid is, dat wel verre van dat het kind — dat volgens de snedige repliek van den heer IJzerman plotseling vóórlijk was geworden — niet meewerkte, is het juist het kind geweest, dat zich het eerst rekenschap heeft gegeven van zijn groei, van zijne behoefte aan nieuwe kleertjes, aan betere verzorging, enz., enz., enz. Het waren de voogd en de gouverneur van dat merkwaardige kind, die doof bleven voor de beden van het kind, die langen tijd zich blind bleven houden voor zijn plotselingen groei.

De gelijkenis keert zich tegen regeering en bestuur zelf. Maar dat daargelaten, vinden wij het bedroevend, dat een hooge bewindsman, de hoogste, tegenover ernstige grieven, steunende op concrete feiten, begane fouten en verzuimen tracht goed te praten met algemeenheden en parabels."

En ten slotte weer de *Amigoe* naar aanleiding van des ministers houding in het politievraagstuk:

„Van veel egards voor het oordeel van den Raad, geeft de houding van den Minister in dezen geen blijk.

Eer integendeel.

En dat juist in een tijdperk, dat Curaçao zich zoo sterk aan 't ontwikkelen is, en steeds dichter bij het oogenblik komt, dat het op eigen beenen staan kan. In deze periode van ontwikkeling lijkt ons de houding van den Minister dubbel bedenkelijk. Zelden is er een duidelijker brevet van onmondigheid aan Curaçao uitgereikt, dan thans geschied is.

De heer IJzerman had dan ook groot gelijk, toen hij in zijn kritiek op het beleid van den Gouverneur zeide: „Het feit, dat het bestuur in Curaçao niet in zeer krachtige handen is,...... heeft tengevolge, dat Curaçao onder den tegenwoordigen Gouverneur in sterke mate rechtstreeks bestuurd wordt van uit Den Haag, van uit het Departement."

Als er iets met de autonomie, waarnaar gestreefd wordt, in strijd is, dan is 't wel dit.

In strijd ook met de zoo heilig beloofde autonomie is het duidelijk uitgesproken en geopenbaarde streven van de Regeering om de betere posten door uitgezonden ambtenaren te doen bekleeden.

Op dezen weg voortgaande, kan Curaçao het belang van Nederland dienen, — of Nederland het belang van Curaçao ermee dient, is een andere vraag."

Wij vinden deze laatste klacht niet juist. Wij althans hebben niets gemerkt van een „duidelijk uitgesproken en geopenbaard streven om de betere posten door uitgezonden ambtenaren te doen bekleeden." *La Union* heeft het hooren fluisteren. Wij meenen, dat Curaçao in dit opzicht geen reden tot klagen heeft.

Politie.

De steeds meer gezag krijgende particuliere correspondent in de *N. R. Ct.* haalt in dat blad van 23 Juli l.l. aan, wat de Minister in de Kamer zeide over het militaire karakter van de in te voeren politie, dat zich alleen zou bepalen tot „een band van eenige duizenden kilometers lengte aan een leger", en vervolgt:

„Wij zouden zeggen: om dit laatste voorál gaat het, *om den band met het leger.* Of de menschen, die hier politiewerk verrichten, worden betaald en geadministreerd door een civiel dan wel door een militair bureau in Nederland, doet er inderdaad niet toe. Het gaat om den band met een leger, die de troepen het militair karakter verleent, die ze plaatst onder een andere rechtspraak dan de burgers. *Daartegen* gaat met zeer veel recht en met zeer veel grond het algemeen verzet.

Men snijde dien band door, althans voor den duur van de detacheering naar Curaçao, en...... de zaak is gezond."

Moeten wij hieruit afleiden, dat *het* bezwaar alleen gaat tegen de militaire rechtspraak, waaronder de politieagenten zullen vallen. Het is haast ongelooflijk, maar wij kunnen het niet anders lezen. Nu zijn wij persoonlijk tegen de militaire rechtspraak als zoodanig en wij kunnen voelen voor een ijveren om die afgeschaft te krijgen. Maar om nu, zoo lang die nog bestaat, daarop de militaire politie te laten afstuiten, dat is ons wat te machtig. Dan hebben wij wel krachtiger bezwaren gelezen en gehoord tegen de plannen, die men met Curaçao voor heeft.

Nu wij dit onderwerp aanroeren, willen wij nog de aandacht vestigen op een drietal artikelen in *Het Vaderland* van 6, 7 en 8 Juli 1927 van de hand des heeren Menkman. De *Amigoe* zal dit getuigenis wel wraken, maar deze schrijver is toch maar iemand, die de psyche van het Curaçaosche volk aan den lijve heeft leeren kennen...... en ook de tekortkomingen der politie.

Uit den Verren Vreemde.

Een geruchtmakend boek over Britsch Indië.

Wij geven ditmaal een lange aanhaling uit een correspondentie in de *N.R.Ct.* van 27 en 28 Juli over een pas verschenen boek, waarop wij misschien na lezing nog aanleiding zullen vinden nader terug te komen, maar waarvan de aankondiging nu reeds om aandacht vraagt.

Een Amerikaansche, Miss Katherine Mayo, heeft onder den titel van Mother India bij den uitgever Jonathan Cape een boek over Britsch-Indië uitgegeven, dat in minder dan geen tijd een der meest geruchtmakende werken van de laatste jaren geworden is. De zaak is, dat de Britten zelf zich aan critische beschrijvingen der Indische zeden en gewoonten niet plegen te wagen. Zij verkeeren in Britsch-Indië in een moeilijke positie, en het is dus te begrijpen, dat zij haar niet moeilijker willen maken, door allerlei dingen bij den naam te noemen, die zij niet in het volle daglicht kunnen zetten, zonder bij de Indiërs zelf ergernis en verzet te wekken.

Miss Mayo's boek is geen eenheid. Van compositie heeft het zeer weinig. Het valt met de deur in huis, d.w.z. begint met de dingen die de schrijfster het pijnlijkst getroffen hebben.

In dat eerste deel bevat het een karakteristiek van het geslachtsleven der Hindoe's, een beschrijving van de werking der menigvuldige kindhuwelijken, een uitvoerige behandeling van de bij de geboorte toegepaste praktijken, eenige beschouwingen over den hopeloozen toestand der talrijke weduwen, en over de voor Europeesche begrippen ondragelijke situatie der vrouw in het algemeen. De aard van deze onderwerpen is zoodanig, dat Miss Mayo's boek waardeloos zou zijn, wanneer zij met kwetsbare gevoeligheden van prude gemoederen rekening hield. Dat doet zij dan ook niet. Een boek van zoo onbeschroomde openheid, is, inderdaad, op deze breedten, en in dit land, een groote zeldzaamheid. Zonder die onbeschroomdheid echter, zou het onmogelijk geweest zijn, te verklaren waarom in Indië in één generatie 3.200.000 vrouwen in het kraambed overlijden, waarom van de levend geboren kinderen ieder jaar 2.000.000, van wie 40 pCt. in de eerste week, 60 pCt. in de eerste maand sterven, waarom de helft van de in Bengalen geboren kinderen de acht niet halen, en slechts een vierde der bevolking de veertig jaar bereikt, waarom 50 pCt. van de kindersterfte aan zwakte bij de geboorte, en 11.4 pCt. aan tetanus toegeschreven moet worden, waarom tusschen 900.000 en 1 millioen menschen jaarlijks aan tuberculose ten offer vallen, waarom tusschen de 11¼ en 17¼ millioen vrouwen van hun trouwdag tot hun sterfdag de buitenwereld niet zien en welke gevolgen dat heeft, waarom 26.800.000 weduwen een menschonteerend bestaan lijden. In die cijfers ligt het probleem, dat de schrijfster met zooveel vuur tracht op te lossen.

Als drie oorzaken van al deze misstanden, en die alle of nagenoeg alle tegelijk werkzaam zijn, noemt de schrijfster een toomeloos fel en vroegtijdig geslachtsleven, een volstrekte onkunde of verwaarloozing van-, en verzet tegen de meest elementaire voorschriften der hygiëne, en, voor alles — als datgene wat deze beide, geslachtsleven en onreinheid, tot den climax van hun gevaarlijkheid voor de volksgezondheid, en dus de volkswelvaart omhoogzweept — een godsdienst, waardoor ieder onderdeel van het leven aan de strengste voorschriften gebonden wordt, welke voorschriften echter voor een belangrijk deel — juist dat deel waarmee men bij geslachtsleven en voortplanting bij het familieleven te maken heeft — uitsluitend door het geloof in de zielsverhuizing bepaald worden. De bevrijding van de ziel uit het lichaam is voor den mannelijken Hindoe hiervan afhankelijk, dat zijn zoon hem op den brandstapel, waarop zijn lijk verbrand wordt, den schedel inslaat. Het is dus het belang van ieder mannelijk lid der groote Hindoefamilie, om zoo spoedig dit maar eenigszins mogelijk is een zoon te verwekken. Daarvoor is noodig, dat hij trouwt, zoodra hij rijp is, of liever vóór hij rijp is. Dat brengt echter mee, dat ook de meisjes trouwen zoodra of nog liever vóór zij rijp zijn. Het onmiddellijk gevolg daarvan is eenerzijds, in een zoo warmbloedig volk, een vroegtijdige uitputting, anderzijds de vroegtijdige moederdienst van het kind-vrouwelijk lichaam, ten behoeve der voortbrenging, vóór dit daarvoor ten volle rijp is, zoodat niet alleen de meisjes-vrouwen zelf in groote getale bezwijken, maar ook kinderen in grooten getale, hetzij dood ter wereld komen, hetzij in de verste verte niet over de levenskracht beschikken die juist zij, bij de bestaande opvattingen, zoo spoedig noodig hebben.

Hiermede is al veel verklaard. Maar ook de wijze waarop de kinderen geboren worden, draagt tot de verzwakking van het gansche volk bij. Volgens den godsdienst alweer, is de vrouw in den tijd der verlossing onrein. De „normale" praktijk bij den gemiddelden d.w.z. armen Hindoe is daarom, dat die verlossing op de smerigste, opzettelijk daartoe bewaarde lompen en in de vuilste omgeving plaats heeft. De lucht wordt van die ruimte afgesloten, omdat zij koorts heet te brengen. Zoolang de verlossing duurt krijgt de vrouw geen voedsel. Maar omdat zij onrein is, mag geen lid van een der vier kasten ooit tot vroedvrouw bekwaamd worden. Daarvoor dienen vrouwen uit de onreine Pariah's, die daartoe geenerlei opleiding genieten en eenvoudig erfelijk in de plaats van hunne moeders komen, onkundige en bijgeloovige vrouwen dus, die zelf doodarm in een toestand van de ergelijkste verwuiling verkeeren. Voor de laatste operatie trouwens zijn zelfs zij nog niet onrein genoeg! Wat de schrijfster over dit alles vertelt, overschrijdt bijna het ongeloofelijke. Ziehier dus een nadere verklaring van het hooge sterftecijfer voor kraamvrouwen en kinderen.

Geen wonder dat het Hindoe-ras sinds eeuwen achteruitgaat en in weerstandsvermogen onderaan staat. Ook de verschrikkelijke toestand der talrijke weduwen is een uitvloeisel van godsdienstige overtuigingen. Sterft haar man, dan blijkt juist daardoor, dat de vrouw — meisje van negen nog dikwijls — een om en bij vroeger leven verdoemde ziel is. Tevens wordt deze, haar verdoemdheid als de oorzaak ook van den dood van haar echtgenoot beschouwd. Dat zij, waar zulke opvattingen heerschen, en waar in het huiselijk leven de schoonmoeder ten overvloede de volstrekte macht over de schoondochter uitoefent in tallooze gezinnen dan verder geen leven meer heeft, ligt voor de hand. Zelfmoord en prostitutie is dan ook in vele gevallen van deze toestanden het onvermijdelijk gevolg. Ten slotte is de vatbaarheid voor tuberculose en de geringe weerstand tegen ziekten ook nog een gevolg hiervan, dat de godsdienst de afscheiding der vrouw van de wereld gebiedt en millioenen vrouwen aldus in, door de onmogelijke sanitaire toestanden nog verscherpte, ongezonde conditie leven.

In het tweede gedeelte van zijn correspondentie geeft de Londensche medewerker van de „N. R. Crt." een commentaar op het werk van Miss Mayo, waarin hij tot omzichtigheid bij 't lezen en bij 't maken van gevolgtrekkingen aanspoort.

Een aanklacht, en een zoo felle, dat onmiddellijk de vraag rijst, in hoeverre Miss Majo's uiteenzettingen betrouwbaar zijn. Toen zij haar reis begon, waarschuwden Britsche deskundigen haar dat zij vooral niet generaliseeren moest. Toch, zegt zij, zijn er dingen, waarover men generaliseeren kan. Uit alles, wat de schrijfster zegt en aanbrengt, blijkt duidelijk haar overtuigdheid en dat zij haar best gedaan heeft achter de feiten te komen. Maar ook blijkt er uit, dat wij hier met een moderne Amerikaansche vrouw te maken hebben, die juist op het gebied van sexe, familieleven en hygiëne door en door Westersch gevormd is. Bovendien toont zij een speciale, haast exclusieve belangstelling voor den politieken, oeconomischen en maatschappelijken kant van het leven. Groote gebieden van het leven der Hindoes zijn daarbij echter absoluut buiten beschouwing gebleven.

Met twee mogelijkheden moeten wij daarom, al lezend, voortdurend rekening houden, ten eerste dat Miss Mayo in een land van zoo reusachtigen omvang toch te kort en met een te speciaal doel geweest is, en dat haar overbelangstelling voor het een, haar onderbelangstelling voor het andere, haar kijk op het Hindoe-volk in zijn geheel toch min of meer verontzuiverd heeft.

De Mohammedanen sluit de schrijfster uit. Dat zijn er 60 millioen. Ook de Pariah's tellen hier niet mee: van hen heeft de schrijfster allerlei goed te vertellen. Van de landbouwende bevolking — 90 pCt. — geeft zij toe dat sexsueele excessen door hun arbeidsleven zelf aanzienlijk minder zijn. Wat er op die manier ten opzichte van de ergste aanklachten van de bevolking overblijft is eigenlijk niet veel meer dan de ontwikkelde, gegoede en leidende klasse. Komt dit overal duidelijk genoeg uit? De gemiddelde lezer zal Miss Mayo's oordeelen over een veel grooter deel der Hindoe's uitstrekken, en dit vormt zeer zeker een bezwaar tegen

het boek in zijn geheel.

Dan vervolgt de N. R. Crt.: „De leidende klasse, zeg ik, en dit is van belang. Na zorgvuldige lezing van Miss Mayo's boek, zie ik een nauw verband tusschen haar politieke beschouwingen en het feit dat de werkelijke schrille aanklachten zich hoofdzakelijk tegen de meer gegoede klassen in de steden blijken te richten, zie ik in haar boek vóór alles de uitwerking en het bewijs voor een min of meer bedekte politieke stelling, n.l. de volstrekte onrijpheid der leidende Hindoeklasse voor zelfbestuur of liever voor het bewind over het Indische volk. Het is zeer de vraag of Miss Mayo zich geheel bewust geweest is, dat zij, al schrijvende, in plaats van de zoo nauwkeurig mogelijk objectieve waarheid over het Indische volk óók een politieke stelling van haar zelf diende, en dat de politieke stelling niet geheel het resultaat, maar ook de oorzaak van haar onderzoek, en haar visie op het economisch en maatschappelijk leven der leidende Hindoe's geweest is. Ook is het duidelijk, dat wie in den regel slechts ironie heeft voor mannen als Gandhi en Tagore, niet geheel onbevangen tegenover haar taak staat, of, als gevolg van overgroote gevoeligheid voor bepaalde verschijnselen, door de vervulling van haar taak zelf tot eenzijdigheid gedreven is, en dus met voorzichtigheid gelezen moet worden."

Hetgeen de „N. R. Crt." over het boek van mej. Mayo schrijft, is voldoende om iedereen tot de overtuiging te brengen, dat er wel iets nieuws in te vinden is, zij 't b.v. de opgegeven hooge cijfers, maar daarmede is nog niet gezegd dat het medegedeelde als geheel een onthulling te noemen is.

Het vraagstuk van het menschelijk geslachtsleven, verbonden en los van het gezinsvraagstuk, heeft voor elken stam, voor elken godsdienst, voor elk wijsgeerig stelsel een oplossing gevonden. Wie daarin is opgegroeid en er zoo mee vereenzelvigd dat hij het bijzondere ervan niet beseft. Wie de verhoudingen en toestanden van buiten beschouwt staat daarentegen verbaasd over het vreemde en dit is, in zijn oog, onbegrijpelijk en vaak stuitend.

Ik herinner mij een gesprek met een Atjehsch hoofd, waarin het ook kwam op de oplossing die wij, christenen voor dit vraagstuk gevonden hebben. Is 't, zoo vroeg hij, nu heusch waar, dat gij maar één vrouw moogt hebben? Zoo willen 't godsdienst, wet en zeden, verzekerde ik. Hij hield aan: mag een koning, een minister, een generaal, nu heusch maar één vrouw hebben? Altijd dezelfde en altijd maar die éène?

Hij had 't meer gehoord, hij wist 't dus al. Maar hij kon 't toch zoo moeilijk gelooven, dat hij er zich toch nog maar eens van wilde overtuigen.

Zoo gaat 't ons als wij hooren over de oplossing van het vraagstuk van het geslachtsleven, zooals die door andere volken gevonden en tot godsdienst, wet of traditie gemaakt is. Zoo voor het gezinsleven in China, in Turkije, in Atjeh. Wat de N.R.Ct. van mejuffrouw Mayo overbrengt is voor zoover juist, voor wie Britsch-Indië kent, bekend nieuws. Daarom wordt 't niet telkens weer herhaald, en daardoor heeft zij haar gegevens in korten tijd beschikbaar kunnen krijgen.

Als de aandacht opgeroepen wordt voor kinderhuwelijken in onze Oost, of voor ergerlijke gezinsverhoudingen in de Lampongsche districten schrikt de goegemeente op. Kan zoo iets bestaan, mag zoo iets voortbestaan?! Als over de positie van de vrouw in het gezin in China, in den Mohamedaansche harem geklaagd wordt, schrikt de goegemeente op. Kan zoo iets voortbestaan?! Als een Amerikaansche schrijfster de alarmklok weer eens luidt over gezinstoestanden in Britsch-Indië schrikt de goegemeente op. Kan zoo iets bestaan, mag zoo iets voortbestaan?!

Maar tegelijkertijd treedt de reactie al op tegen den roep om verbetering. Is 't wel zoo erg, wordt niet te veel gegeneraliseerd, beziet men de toestanden niet te veel van vreemdelingen-standpunt? Het stuk in de *N.R.Ct.* geeft aan hoe dit proces in Engeland dadelijk zoo in werking is getreden, en het werkt dan zelf in deze richting ook mee.

De goegemeente tuk op prikkel-lectuur, maar evenzeer gesteld op afwisseling, heeft zich oprecht geërgerd over de weer eens blootgelegde gruweltoestanden, laat zich dan sussen, verliest daardoor tevens belangstelling. Het medelijden slinkt, de aandacht wordt afgeleid, de verontwaardiging sluimert — om na 15 à 20 jaren weer eens opgewekt te worden.

Zij die geroepen zouden zijn om het mes in de

rotte plek te zetten, hebben vele redenen (meest van politieken aard) om liever niet tot een operatie over te gaan. Wij spreken van „operatie", maar die zou de genezing geenszins waarborgen. Er moet hier veeleer sprake zijn, van een stelsel van volksopvoeding, dat heel geleidelijk verbetering brengt van inzichten en opvattingen.

Wat wij hier zeiden, heeft betrekking op het geslachtsleven in de gezinsverhouding, voor het geslachtsleven daarbuiten, in ontucht, is 't nog erger gesteld. De Volkenbond heeft den strijd hiertegen aangebonden, althans voor wat den z.g.n. handel in vrouwen en meisjes betreft. Kunnen boeken als dat van Miss Mayo meewerken om de Volkenbonds bemoeienis zich ook te doen uitstrekken tot de verlossing van de vrouw uit ergerlijke toestanden van wet en traditie, dan kan hierdoor wellicht iets ten goede bereikt worden, maar de strijd zal een uiterst moeilijke zijn omdat men hierbij niet te doen heeft, zooals bij ontucht, met een misstand, die iedereen als zoodanig erkent, maar wel met toestanden waarvan het onredelijke en onzedelijke door de betrokken volken niet wordt ingezien, maar die daarentegen, ieder voor zich, even hoog stellen als wij onze, naar hun begrip onredelijke, regeling van het gezinsgeslachtsleven.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

Het Secretariaat der afdeeling Amsterdam is van 1 Augustus af gevestigd *van Breestraat 21.*

De Secretaris-Penningmeester van „OOST EN WEST" is tot 15 dezer afwezig.

Van het Informatie-Bureau:

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-INDIË.

G. Heeringa, Politieopziener b. d. Algemeene Politie, Overtoom 501 (II), Amsterdam (W.).
A. J. Dekeling, idem als voren, Ferdinand Bolstr. 81 (I), Amsterdam (Z.).
P. A. Roelans, idem als voren, Capellerlaan 31, Roosendaal.
G. W. van der Zwalm, Adm. Ambtenaar b. h. Binnenlandsch Bestuur, van Oldenbarneveldtstraat 117, Rotterdam.
P. Idsinga, Teekenaar-constructeur b. d. Luchtvaartafd., Van Hogendorpstraat 160 (I), Amsterdam (W.).
C. Sanderse, Kerkhoflaan 36, Vlissingen.
W. H. H. Reijnders, Pelserstraat 2, Roermond.
H. H. Keereweer, Palestinastraat 92b, Rotterdam.
H. van Ess, Van Speijkstraat 15a, Groningen.
J. Stevens, Merwedekade 181b, Utrecht.
H. N. Schweig, Willemsweg 278, Nijmegen.
A. B. Faber, Berg- en Boschweg 14, Apeldoorn.
H. J. Heijnen, Willem II singel 32, Roermond.
W. K. van Wijk, Willem Lodewijkstraat 33, Sneek.
C. W. Oppelaar, Westeinde, Hazerswoude.
J. L. M. Wedemeijer, Linnausparkweg 3hs., Amsterdam (O.).
Th. J. van der Peijl, School voor Verlofsofficieren, Breda.
S. Hoekstra, Goudsbloemlaan 54, 's-Gravenhage.
Allen Candidaat-Gezaghebber bij het Binnenlandsch Bestuur.
Mr. A. J. d'Ailly, Van Eeghenstraat 1, Amsterdam (Z.).
Mr. D. Eggink, Regentesselaan 18, Bussum.
Mr. H. Polak, Gerard Terborgstraat 28, Amsterdam (Z.).
Allen Ambtenaar ter beschikking bij den Belastingdienst.

NIEUWBENOEMDE OFFICIEREN VAN GEZONDHEID.

E. Boers, Papengracht 28, Leiden.
A. N. Verveen, Velperweg 52, Arnhem.
Tj. H. Lankamp, Carolieweg 23a, Groningen.
E. M. Elsbach, Brugstraat 7a, Groningen.
Allen Officier van Gezondheid 2de klasse.

INDISCHE VERLOFGANGERS.

J. M. van Valkeuburg, Onderdirecteur v. h. Departement van Gouvernementsbedrijven, Van Weede van Dijkveldstraat 41 te 's-Gravenhage.
Ir. C. A. de Jongh, Ingenieur 1ste kl. b. d. dienst van den Mijnbouw, werkzaam gesteld bij den Opsporingsdienst, Rijnkade 118, Arnhem.
Mr. J. C. Weidner, Landrechter te Pekalongan, p.a. Dr. H. Das, Parklaan 14, Bilthoven.
H. W. van Lieshout, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O.E.L.O., p.a. P. Staal, Elzenlaan 11, Eindhoven.
W. Mensomides, Leeraar a. d. H.B.S. te Soerabaya, Westeinde 187b, 's-Gravenhage.
P. J. H. Smeets, Leeraar a. d. H.B.S. te Semarang, Weert sem (Roermond).
O. H. Bauer, Controleur 1e kl. b. d. P.T.T.-dienst, Capelle a. d. IJssel.
G. Kulka, Mijnbouwk. opzichter 1e kl. b. d. dienst v. d. Mijnbouw, werkzaam gesteld b. d. Poelan Lavetmijnen, Friedenstr. 26, Werne Kr. Bochum.

Kelder, tijd. wnd. 1ste Commies ter contrôle b. d. Staatsspoor- en Tramwegen, Gallileïstraat 119, 's-Gravenhage.
R. Bosch, Opperhoutvester b. h. Boschwezen in N.-I., Roquetteweg 17 part. Darmstadt.
Busscher, Commies b. h. Hoofdkantoor der Opiumregie, Sneeuwklokjesstraat 14, 's-Gravenhage.
Schültze, Douanekommies 2de klasse, Berkstraat 26, 's-Gravenhage.
J. Schültze, Commies bij 's Landskas te Cheribon, Berkstraat 26, 's-Gravenhage.
G. den Hollander, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O.E.L.O., p.a. hr. Steendam, Hazelaarstr. 9, Den Haag.
Th. Renaud, 1e Commies b. d. Algemeene Rekenkamer, Vaartstraat 68 (II), Amsterdam (Z.).
de Vogel, Controleur 1e kl. b. d. P.T.T.-dienst, Lemmendael 167, Leiden.
de Graaf, Referendaris b. d. S.S. en Tramwegen, Markt 146, Veere.
Pietersz, 1e Commies b. d. S.S. en Tramwegen, p.a. F. Weijnschenk, Houtweg 22, Laren.
W. C. Aalsmeer, Med. Leeraar a. d. N.-I. Artsensch. Soerabaya, Alserbachstr. 16, Weenen IX.
Vierhout, Ir. 2e kl. b. d. P.T.T.-dienst, Valeriusplein Amsterdam (Z.).
C. J. M. van de Loosdrecht, geboren Rieuwers, Onderwijzeres der 2e klasse bij het O.E.L.O., Molenbrug 209, Veenendaal.
Hornung, Ambtenaar 2e kl. b. d. dienst In- en Uitv. p.a. hr. Gephardt, Franklinstr. 104, Den Haag.
J. H. van Bemmel, Boscharchitect 1e kl. b. h. Boschwezen in N.-I., p.a. Hotel de Rijcke, Laan van Nieuw Oost-Indië 14, 's-Gravenhage.
A. J. H. v. d. Veen, Politieopziener 1e kl. residentie Kediri, Billitonlaan 37, Apeldoorn.
J. de Vos, Werktuigkundige b. d. Landsautomobieldiensten der Staatsspoor- en Tramwegen, Deijmanstraat 14a (I), Amsterdam (O.).
L. P. J. Secreve, Onderluitenant Mil. Administratie, Emmastraat 82, Vlaardingen.
K. de Ridder, Kapitein der Infanterie, Laan van Rustenburg 18, Voorburg.
J. H. van Epen, 1e Luitenant der Infanterie, Grensstr. 5, Amsterdam.
P. Jongert, Kapitein der Mil. Administratie, Rembrandtlaan 40, Hilversum.

MET PENSIOEN.

A. J. M. Engelenberg, Resident Banka en Onderhoorigheden, Alex Gogelweg 30, 's-Gravenhage.
L. Mahatita, Kantoorhoofd 1e kl. P.T.T.-dienst, Van Weede van Dijkveldstraat 41 te 's-Gravenhage.

H.H. SECRETARISSEN der afdeelingen worden er nogmaals beleefdelijk aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van het K W. steeds namen voorkomen van personen die in aanmerking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezocht.

Mutatiestaat van 27 Juli tot 3 Augustus.

Nieuwe Leden: Geïntroduceerd door:

Baerveldt, Consul der Nederlanden te Johannesburg P.o.B. 1828	Hoofdbestuur van „Oost en West".
A. Neeteson, Oud-Luit.-Kolonel Art. N.-I. L., Breda, Ieronielaan 283. f 5.—	Afdeelingsbestuur Afd. Breda.
...nier, Hoofdonderwijzer a. d. Europeesche School te ...longan. f 6.—	Dr. W. F. R. Essed te Semarang.

Afschrijven:

Vrouwe G. W. J. C. van den Bosch, Nijmegen, P. ...manstraat 117.
A. Schöftlein, oud-Administrateur „Sambiredjo" te Solo.

Adresveranderingen:

Petit, Secretaris van de afdeeling Amsterdam, van: ...burgerstr. 34 huis naar: van Breestraat 21.
F. Lumentut, Amsterdam, van: Nassaukade 164 naar: P. C. Hooftstraat 137.
...n Reijendam, Ambtenaar P.T.T., van: Bandoeng naar Amsterdam (O.), Torricellistraat 13. f 5.— (heeft contributie '27 reeds voldaan).
Mevrouw S. J. Liem—Tan, Amsterdam, van: Gerard ...str. 24h. naar: Bosboom Toussaintstr. 28B.
Mevrouw van Veldhuijzen, van: Den Haag, Daendelsstr. naar: Amsterdam, Anna Vondelstraat 8. f 5.— (heeft contributie '27 reeds voldaan).
van Deventer, van: Haarlem, Parklaan 95 naar: ...rn, Torenlaan 15F. f 5.— (afdeeling Utrecht).
...n Duin, van: Heemstede, Zonnelaan 29 naar: Oosterbeek, Jagerskamp 18. f 5.— (afd. Arnhem).
Schultz, oud-Resident van Timor, van: Koepang naar: Utrecht, Wed No. 7 bij Domplein, p.a. G. W. Schultz. f 5.—.
...elaar, Kapitein Inf., Amersfoort, van: Borgesius... 29 naar: Utrechtsche Weg 146.
M. Klerckx, Leeraar Canisiuscollege, Nijmegen, ...: Heydenrijckstr. 52, naar: Ubbergsche Veld... 15.
...ert, Kapitein-Intendant, van: Weltevreden naar: Hilversum, Rembrandtlaan 40. f 5.—.
Koning, Directeur der Cultuurschool, van: Soekabumi naar: Deventer p.a. Koloniale Landbouwschool. f 5.—.
W. Raedt van Oldenbarnevelt, oud-Luit.-Kolonel N.-I. L., van: Madioen naar: Wassenaar, Backers...laan 60.
Mevrouw G. Gerlach, Den Haag, van: Papegaaienlaan 12 naar: Patrijslaan 24.
...n Andel, oud-Zeeofficier, Den Haag, van: Balistr. naar: Sweelinckplein 67.
Beijer, Den Haag, van Morsestra 9 naar: Schuytstraat 256.
W. Harloff, oud-Lid v. d. Raad v. Indië, Den Haag, ...wstraat, van: 208 naar: 29.
Königlöw, Arts, Den Haag, van: Reinkenstr. 23 naar: Schuytstraat 242.
...lvie, Den Haag, van: Gerard Reynststr. 16 naar: ...n van N. Oost-Indië 41.
Pantekoek, Gep. Luit.-Kolonel tit. N.-I. L., Wassenaar, van: Kerkdam 95 naar: Deijlerweg 89.
H. E. en E. Roeland, Den Haag, van: Ten Hove...straat 82 naar: Viviënstraat 55.
Emeis, Directeur Mulo, van: Gouda naar: Weltevreden, p.a. Departement van Onderwijs.
Zuster J. Boele, van: Buitenzorg, Tjilendekweg 31, naar: Rotterdam, Hooidrift 157. f 5.—.
G. W. de Graaff, Griffier Landraad, van: Den Haag, Thomsonplein 26 naar: Bandoeng, Oost-Einde 45, p.a. Mej. Fuglisthaler.
Ir. J. Rückert, Directeur van den Gemeente-Woningdienst, van: Amersfoort, Steven v. d. Hagelaan 4 naar: Semarang, p.a. Gemeente-Bureau.
J. F. H. Gijsberts, oud-Onderwijzer 1e kl., van: Rijswijk, Caan v. Necklaan 170 naar: Den Haag, p.a. H.T.O., kamer 126, Laakkade 80.
Ir. F. B. H. Asselbergs, Partner Aia-Bureau, Weltevreden, Oud-Gondangdia, van: No. 1 pav. naar: No. 8 pav.
Mr. H. J. Boswijk, Officier van Justitie, van: Padang naar: Batavia.
H. E. K. Ezerman, geplaatst als Ass.-Resident t. b. in de residentie Palembang.
K. Ch. van Haastert, geplaatst als Ass.-Resident te Moeara Tewe.
A. H. Moreu, Ass.-Resident, van: Grisee naar: Sidoardjo.
K. W. F. van Langen, Kapitein Inf., Bandoeng, van: Nieuw Merdika 38 naar: Soembawastraat 8.
H. G. Binnendijk, van: Semarang, Sompokweg 45 naar: Soerakarta.
M. A. Burgemeester, Hoofdbeheerder Pandhuisdienst, van: Soerabaja naar: Bandoeng.
H. C. M. Dorren, wd. Hoofdcommissaris v. Politie, thans: Soekaboemi, Boenoetweg 21.
Mr. A. Enda Boemi, van: Semarang naar: Soerakarta.
G. C. W. F. Fikenscher, Controleur B.B., van: Djember naar: Bandoeng.
J. van Gessel, Hoofd Amb.-school, van Tjiandjoer naar: Bandoeng, Nieuwe Kerkhofweg 19.
W. A. Heijer, Controleur 1ste klasse P.T.T., van: Probolinggo naar: Soerabaja.
A. H. Hinsen, van: Bantaran-Wlingi naar: Karang Anjer-Blitar.
R. W. Kofman, Controleur B.B., van: Menado naar: Loewoek (Oost-Celebes).
J. G. A. Robert, van: Bengkalis naar: Medan, p.a. Javasche Bank.
J. Snellen van Vollenhoven, Ambtenaar voor Chineesche Zaken, thans: Soembawaweg 17, Weltevreden.
W. H. Sonius, Kapitein Inf., van: Malang naar: Soerabaja.
J. C. Veenemans, Controleur P.T.T., van: Soerabaja naar: Weltevreden.
W. F. van Vliet, Luit.-Kolonel der Genie, geplaatst te Magelang.

VEREENIGING „OOST EN WEST"

HOOFDBESTUUR: HEULSTRAAT 17 'S-GRAVENHAGE

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins-Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen, van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstr. 17, 's-Gravenhage, Tel. 14519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins-Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. 50752. Dit „Tehuis" biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK, of den Administrateur, den Heer W. MEIJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", Van-Boetzelaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Tel. No. 50248.

LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna-Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten einde aan hen, die uit Nederland naar Indië gaan, en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.

BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk en maatschappelijk gebied, onder leiding van Mevr. J. FRANK-MENDES—Calisch. Spreekuur Donderdagmiddag van 2 tot 4 uur en volgens afspraak, Nic.-Maesstraat, Amsterdam, Tel. 22492.

Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, en de Firma MARTINUS NIJHOFF, L. Voorhout 9, Den Haag (bij deze firma alleen die met een *), zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk.)
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

2. Onze Oost II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. BEZEMER.
Prijs: **f 0.95** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

* b. Onze West, tweede druk, bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
Prijs: **f 0.50** en f 0.06 frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overz. Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.

* No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (Thans in revisie.)
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

* No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (Thans in revisie.)
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

* No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (2e, verbeterde druk.)
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

* No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (Opnieuw herzien.)
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

* No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

* No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (Opnieuw herzien.)
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

* No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië, zoomede voor verpleegsters, en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken en Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar.** (Opnieuw herzien.) .... Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

* No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

* No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.** (Opnieuw herzien.)
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

* No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië.** (Opnieuw herzien.)
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

* No. XI. **De Geëmployeerde bij de Rubber (caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Ned.-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Onze Koloniën .... Prijs: **f 0.35** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.

No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel.
„ 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
„ 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
„ 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
„ 8. De Europeesche vrouw in Indië.
„ 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
„ 10. Over de Kolonie Suriname.

Serie II.

No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
„ 2. Het Javaansch tooneel.
„ 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
„ 4. De theecultuur op Java.
„ 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
„ 6. Een doode taal in Indië.
„ 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
„ 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
„ 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
„ 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.

No. 1. Over Bali en zijne bewoners.
„ 2. Bevloeiing in Nederlandsch-Indië.
„ 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
„ 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.
No. 5. Nederlanders in Indië.
„ 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen.
„ 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
„ 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Wnd. Vertegenwoordiger in Nederlandsch-Indië Mr. M. J. A. Oostwoud-Wijdenes, President Landraad, Tandjong Balei (Sumatra's Oostkust).